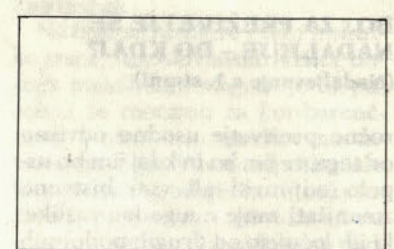

Štoreški ŽELEZAR

LETO XXVIII 1991
JUNIJ ŠT. 1

GLASILO DELAVCEV ŽELEZARNE ŠTORE

BOJ ZA PREŽIVETJE SE NADALJUJE - DO KDAJ?

Svoj prispevek sem pričel pripravljati le nekaj dni pred prvo sejo Upravnega odbora Železarne Štore, ki je bila v petek, 7. junija, v Štoreh. S tem se nadaljuje postopek, vezan na podpis pogodbe vseh podjetij Slovenskih železarn z Republiko Slovenijo, ter realizirajo sklepi Izvršnega sveta Republike Slovenije z dne 8. 3. 1991.

Do seje sicer prihaja z zamudo glede na termine, ko so navedeni v pogodbi. Zamuda je nastala zaradi sklepa 1. seje Upravnega odbora Slovenskih železarn aprila 1991, da moramo ponovno pripraviti sanacijski program, ki naj bi bil podlaga za odločanje o sanaciji Slovenskih železarn vsem, od katerih pričakujemo aktivno sodelovanje. To so najprej država sama s sekretariatom za finance in občinami, Elektrogospodarstvom in Železniškim gospodarstvom, banke, zavarovalnice, dobavitelji itd.

Vse doslej se s predlaganimi, obravnavanimi in večkrat tudi že sprejetimi odločitvami za sanacijo železarn še ni pričelo. To ne pomeni, da nismo bili deležni pomoči. Ta je prisotna že dalj časa in nam omogoča preživetje ter preprečuje stečaj. Podobnih oblik pomoči je trenutno v Sloveniji deležnih še več podjetij v krizi. To pomeni, da se predvsem poskuša pridobiti čas, da bi ustvarili možnosti za izvedbo odločitev, ki v danih razmerah vsekakor niso enostavne. Žal dosedanje oblike pomoči ne moremo imeti za izvajanje sanacijskega programa. Kriza se vse bolj pogloblja in zaradi splošnih gospodarskih in političnih razmer je položaj v vseh železarnah vsak dan težji in najtežji prav v Železarni Štore. Iz meseca v mesec je problem oskrbe in plač vse večji in zaradi blokiranja žiro računov praktično neobvladljiv.

V nadaljevanju bom obravnaval razloge za nastale razmere ter ocenil položaja. V ta namen bom uporabil tudi del materialov iz zadnjega sanacijskega programa in neka-

tere podatke o tem, kako so se v tujni lotevali razreševanja problemov železarstva.

Tri železarne: Jesenice, Ravne in Štore so vključene v poslovni sistem Slovenske železarne. Ta je organiziran po načelih holdinga. V vlogi krovnega podjetja so Slovenske železarne Ljubljana, d.o.o., ki so v celoti v lasti Republike Slovenije.

Že v letu 1989 so imele vse tri slovenske železarne zelo velike izgube, ki so njihovo likvidnost močno prizadele. Lani so se izgube še povečale in podobno je tudi letos. Zaradi njih so železarne finančno tako obnemogle, da niso več sposobne poslovati. Stečaju se zato lahko izognemo le s hitrimi ukrepi, ki naj bi jim zagotovili preživetje. Eden takih, že izvedenih ukrepov je bilo njihovo poddržavljanje, ki pa pomeni zgolj formalno-pravni okvir za vse druge sanacijske aktivnosti. Naslednji ukrep, ki se mu tudi ne bo mogoče izogniti, je njihova finančna sanacija vsaj v obsegu, da bodo lahko nadaljevale s tekočim poslovanjem, ki je sicer že močno moteno.

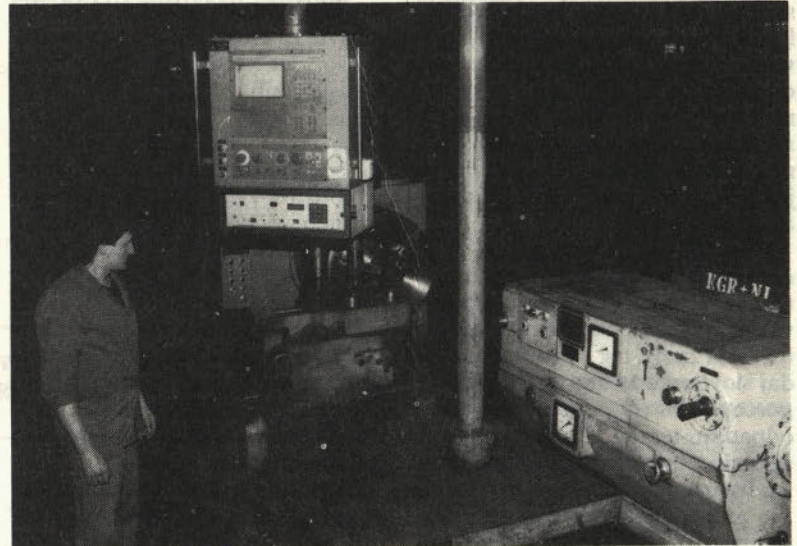
Pri finančni sanaciji železarn naj bi poleg republike sodelovali tudi njihovi upniki, še predvsem banke. Te naj bi del svojih terjatev do železarn spremenile v kapital, drugi del pa preoblikovale v dolgoročne kredite ob primernih obrestnih meri. Poleg tega je potrebno železarnam zagotoviti precejšnjo svežo finančna sredstva, kar naj bi jim omogočilo najnujnejšo oskrbo. Tako obsežno finančno angažiranje pri sanaciji železarn poraja seveda pri njihovih upnikih številne pomisleke, eden glavnih pa je povezan z vprašanjem, če je slovensko železarstvo sploh smiselno oziroma možno usposobiti za tržno uspešno poslovanje.

Železarna Štore ni pravno enotno podjetje, pač pa je sedaj organizirana po principu vmesnega holdinga. Je torej poslovni sistem, ki ga poleg krovnega podjetja Žele-

zarna Štore, d.o.o., sestavlja še šest drugih podjetij. Metalurgija je združena v podjetju Jeklo, ostala podjetja, z izjemo Vzdrževanja, pa spadajo v predelavo.

Železarna Štore je imela lani, v primerjavi z ostalima železarnama, relativno največjo izgubo. Razlogov za to je več, med pomembnejše štejemo naslednje: 1. Železarna ima že dlje časa daleč najslabši fi-

kar velja še posebno za podjetje Valji. Temu se je letos prodaja zelo zmanjšala zaradi krize v črni metalurgiji - s svojimi proizvodi oskrbuje namreč vso jugoslovansko metalurgijo; poleg tega pa ga močno obremenjujejo nekateri tehnološki problemi. Slednje bi se sicer dalo z razmeroma majhnimi sredstvi razrešiti, a jih, žal, ni na razpolago.

Na kopirni strožnici Waldrich opravljen najzahtevnejši remont

nančni položaj, ki ji izgube močno povečuje. To je tudi posledica preteklih let, ko smo leta 1985 likvidirali tovarno traktorjev, leta 1987 doživeli nesrečo v jeklarni, v letih 1988 in 1990 odpravljali okvare na energetskih agregatih jeklarne ter v letu 1989 popravljali konstrukcijo jeklarske hale, pri tem pa ves čas z neustreznimi viri financirali naše zadnje investicije. 2. Najbolj je bila prizadeta zaradi izjemnih tržnih razmer v zadnjih dveh letih in 3. njena kvalitetna struktura proizvodnje je najnižja.

Tudi letos so naše izgube relativno večje kot drugod. V prvem četrtletju je bil tako naš rezultat globoko negativen. Za drugo trimesečje načrtujemo precejšnje izboljšanje. Ta sprememba uspešnosti potrjuje to, da je Železarna Štore daleč najbolj prizadeta zaradi slabe likvidnosti ter neugodnih domačih razmer. Ta dva dejavnika naj bi v drugem polletju veliko blažje delovala.

Skoraj vsa izguba Železarne Štore se ustvari v podjetju Jeklo. Tudi v predelavi sicer ni vse rožnato,

Ne glede na velike izgube je tudi Železarno Štore še možno sanirati. Naša podjetja s področja predelave bi sploh lahko brez večjih problemov preživela, če bi jih le finančno sanirali. Podjetje Jeklo, ki je glede rentabilnosti izjemno problematično, pa bi bilo potrebno sanirati v povezavi z metalurgijo ostalih železarn.

Vzroki za nastajanje izgub

Vzrokov za izgube je več, vsebinsko jih lahko razdelimo v tri skupine.

Nezadostna konkurenčna sposobnost

Slovenske železarne za drugimi domačimi proizvajalci v konkurenčni sposobnosti ne zaostajajo, pač pa se njihova nezadostna učinkovitost pokaže, čim se pojavijo na tujih trgih. Ker je treba v prihodnje računati, da bo tudi domači trg vedno bolj odprt, je njihovo dolgo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

BOJ ZA PREŽIVETJE SE NADALJUJE – DO KDAJ?

(Nadaljevanje s 1. strani)

ročno preživetje usodno odvisno od tega, če jim bo in kdaj jim bo uspelo odpraviti ali vsaj bistveno zmanjšati zanje neugodne razlike, ki jih ločujejo od drugih podobnih proizvajalcev v svetu.

Slovenske železarnе so v preteklosti pri oblikovanju svojega metalurškega razvoja izhajale predvsem iz naslednjih izhodišč:

1. pretežno proizvajati visokovredna jekla na podlagi pretapljanja jeklenega odpadka,

2. z jeklom predvsem zadovoljevati domačo porabo, izvažati pa le toliko, kolikor to zahteva financiranje lastne surovinske oskrbe iz uvoza.

Pri tem se je premalo računalo z dvema pomembnima omejitvama:

– domače potrebe po visokovrednih jeklih so razmeroma majhne in njihovo zadovoljevanje ne zahteva tako velikih zmogljivosti, kot so jih slovenske železarnе dejansko zgradile,

– proizvodnja manj kvalitetnih (masovnih) jekel po elektro postopku je praviloma konkurenčnejša le v primeru, če se razpolaga z dovolj velikimi količinami jeklenega odpadka iz lokalnih ali transportno nezahtevnih virov, in če je na razpolago dovolj cenene električne energije. Nobeden od teh pogojev v primeru slovenskih železarn ni zadovoljivo izpolnjen.

Ker zgornje omejitve, kot rečeno, niso bile v zadostni meri upoštevane – do tega pa je prišlo predvsem pod vplivom razmer, ki jih ustvarja zaprti trg – proizvajajo sedaj slovenske železarnе po elektro postopku in ob dragem jeklenem odpadku ter še dražji električni energiji v prevelikem obsegu manj kvalitetna jekla. S tako proizvodnjo pa ne morejo konkurirati proizvajalcem, ki proizvajajo masovna jekla na podlagi železove rude, oziroma razpolagajo s poceni jeklenim odpadkom in poceni električno energijo. To je slej ko prej eden pomembnih razvojnih problemov slovenskih železarn, ki ga bo možno razreševati po več poteh:

– z agresivnejšim širjenjem prodajnega trga za večvredna jekla, predvsem v smeri razvite Evrope;

– z zmanjševanjem proizvodnje lastnega surovega jekla, in sicer tako, da se visokovredna jekla proizvajajo le v obsegu za katerega obstaja trg. Proste valjarniške zmogljivosti, ki jih sprošča manjša proizvodnja surovega jekla, naj bi se v čim večji meri zaposlile s proizvodnjo, ki bi temeljila na kupljenem vložku, doma ali v tujini;

– z uveljavljanjem primernih ukrepov, ki lahko izboljšajo in pocenijo oskrbo z jeklenim odpadkom ter električno energijo.

Tudi v proizvodnih zmogljivostih imajo železarnе kar precej slabosti. Zaradi njih je proizvodnja precej dražja, kot bi sicer bila, v nekaterih primerih pa močno trpi tudi njena kvaliteta. Vse to pomembno zmanjšuje konkurenčno

spособnost železarn in povečuje njihove izgube.

Na nezadostno konkurenčno sposobnost imajo pomemben vpliv še problemi z materialno oskrbo, veliki presežki delavcev ter slabosti v upravljanju in vodenju.

Izjemne tržne razmere

Se v prvi polovici 1989. leta so železarnе poslovale brez večjih izgub. V zadnjem četrtletju tega leta so že imele velike izgube, ki so se lani še povečale. Do tega hitrejšega preobrata je prišlo zaradi izjemnih sprememb na trgu, ki jih je s svojo ekonomsko politiko v največji meri povzročila zvezna vlada, po eni strani pa je tudi odraz velikih političnih in gospodarskih sprememb v vzhodno-evropskih državah.

Cene jekla so, podobno kot drugod, tudi pri nas pod administrativno kontrolo. In ker se je zvezna vlada zadnja leta veliko ukvarjala z inflacijo, je tudi cene jekla oz. ekonomske interese črne metalurgije v veliki meri žrtvovala v korist splošni stabilizaciji cen. Jeklo je zato v cenah močno zaostalo za drugimi industrijskimi izdelki, kar potrjujejo tudi statistični podatki, veljavni za Slovenijo. Po teh podatkih so v treh letih v Sloveniji cene industrijskih izdelkov v povprečju porasle za 67 % hitreje kot cene jekla. To je v železarnah delovalo kot eden glavnih dejavnikov, ki jih je potisnil v izgube. Še posebno problematično pa je bilo, kar je zvezna vlada počela s cenami jekla v drugi polovici leta 1989. To je bilo namreč obdobje hiperinflacije in takrat se je cena jekla povečala s takimi zamudami, da so tri železarnе samo v zadnjem četrtletju izgubile okoli 100 milijonov DEM sredstev. Od tega udarca si potem niso več opomogle.

O tem, da je bila lanska tečajna politika zvezne vlade vse prej kot primerna, sedaj ni več dvomov. Z njo so bila prizadeta predvsem podjetja, ki več izvažajo kot uvažajo. To velja tudi za slovenske železarnе. Politika precenjenega dinarja je železarnе prizadela tudi v dveh drugih oblikah:

– povzročila je močno povečan uvoz jekla,

– povzročila je splošno upadanje domačih gospodarskih aktivnosti, še predvsem investicijske, kar je močno zmanjšalo domačo porabo jekla.

Zaščitna politika sedanje zvezne vlade je bila nasploh nenavadna; ko gre za jeklo, pa velja to še posebej. Očita se ji lahko predvsem naslednje:

– v Jugoslavijo se preko kooperacij in po režimu uvoza zaradi izvoza uvažajo velike količine jekla brez plačila vsakršne carine. Tako svobodnega uvoza jekla ne pozna nobena evropska država;

– uvoz nekaterih reprodukcijskih materialov za proizvodnjo jekla (elektrode, ognjevzdržni material) je obremenjen z velikimi carinskimi dajatvami, precej višjimi, kot se v povprečju plačuje carine na uvoženo jeklo.

Gornje početje je železarnе prizadelo v več oblikah: enkrat preko zmanjšane domače prodaje, drugič v obliki velikega pritiska na domače cene jekla in nazadnje še višjih proizvodov stroškov za uvoženi reprodukcijski material.

Ekonomska politika zvezne vlade gospodarstvo sistematično potiska v nelikvidnost, verjetno zato, ker ji to pomaga ohranjati visoke devizne rezerve, pa tudi rast cen naj bi se tako zadrževala. Posledice nelikvidnosti se v železarnah neugodno odražajo v več oblikah:

– številni kupci železarn so povsem nelikvidni in jim zato jekla ne dobavljamo več, kar vpliva na manjšo prodajo in s tem tudi proizvodnjo;

– železarnе imajo velike izgube, ker ne uspejo vnovčiti vseh svojih terajtev do kupcev, ali pa vsaj izgubljajo obresti, ki jih plačujejo za prekomerna sredstva pri kupcih;

– nelikvidnost kupcev povratno vpliva na nelikvidnost železarn;

– mnogo preveč delovnega časa najbolj odgovornih delavcev v železarnah se porabi za izterjavo oziroma razreševanje drugih likvidnostnih problemov.

Za posledico izjemnih tržnih razmer veljajo tudi nesorazmerja na nabavni strani. Predvsem cene elektrike in železniških prevozov so zadnji dve leti rasle hitreje kot ostale cene, še posebno pa so v rasti prehitete cene jekla. Tudi to je dohodkovni položaj železarstva močno prizadelo.

Politične in gospodarske spremembe v Vzhodni Evropi so železarnе še dodatno prizadele v več oblikah:

– v prejšnjih letih je bila Vzhodna Evropa za železarnе zanimiv prodajni trg (predvsem Sovjetska zveza, Poljska in Bolgarija), ki je jermal večvredne vrste jekla in jih tudi primerno plačeval, neredko bolj, kot je to bilo doma. Ta trg je skoraj v celoti izgubljen, vsaj za nekaj časa;

– iz vzhodno-evropskih držav so se železarnе v pomembnem delu materialno oskrbovale (jekleni odpadki, nekatere zlitine, polproizvodi). Tudi ta oskrba je usahnila;

– vzhodna Evropa ima močno razvito železarstvo, ki ob zmanjšani domači porabi sedaj močno pritiska v izvoz, praviloma po vse prej kot ekonomskih cenah. Ta ponudba v svetu splošno znižuje izvozne cene jekla, zaradi česar so Slovenske železarnе prizadete pri izvozu kakor pri domači prodaji.

Finančni položaj železarn

Slabe finančne razmere močno povečujejo izgube železarn in s to torej dejavnik, ki je v okviru aktivnosti za njihovo sanacijo ključnega pomena.

a) Železarnе so povsem nelikvidne in so finančno gledano že precej časa v položaju, da bi po tržnih merilih morale napovedati stečaj. Razlogi za tako stanje so predvsem naslednji:

– velike izgube, še predvsem te, ki so jih imele od septembra meseca leta 1989 naprej. Zaradi njih ni-

majo več nobenih kvalitetnih obratnih sredstev;

– splošna gospodarska nelikvidnost, ki je pri porabnikih jekla še prav izrazita, ti pa potem svoje finančne probleme prevračajo na svoje dobavitelje, predvsem na železarnе;

– nepripravljenost poslovnih partnerjev (dobaviteljev) in bank, da bi železarnе še naprej kreditirali. Z izjemo podjetij v državni lasti zahtevajo namreč sedaj že vsi dobavitelji, da jim železarnе dobave vnaprej plačujejo, banke pa se iz železarn že nekaj mesecev v glavnem samo še umikajo.

b) Nelikvidnost izgube v železarnah dodatno povečuje in jo štejejo za enega glavnih razlogov, da se njihov ekonomski položaj ne izboljšuje, pa čeprav je bilo zadnje leto marsikaj storjenega, kar je v prid poslovne uspešnosti. Njen vpliv na izgube se uresničuje predvsem v naslednjih oblikah:

– preko dražje materialne oskrbe. Računa se, da je oskrba železarn za 15 % in več odstotkov dražja, kot bi bila v primeru, če bi ne imele likvidnostnih težav;

– preko proizvodnih motenj, ki jih povzročata neredna materialna oskrba, ki je posledica nelikvidnosti. Te motnje so vedno pogostejše in večje ter bistveno podražujejo proizvodnjo;

– preko velikih finančnih stroškov.

SANACIJA ŽELEZARN

Železarnе ne morejo preživeti, ne da bi dobile pomembno zunanjo pomoč. V takih primerih se je vredno vnaprej vprašati, če je sanacija sploh smiselna. To vprašanje je bilo v zvezi z železarnami zadnje čase večkrat postavljeno in odgovor je praviloma bil: da, sanirati. V prid sanacije gredo predvsem naslednji argumenti:

– velik del slovenskega železarstva je mogoče ob primernem prestrukturiranju in ob pogoju, da se splošne gospodarske razmere uredijo, usposobiti za konkurenčno poslovanje;

– likvidacija železarn bi pomenila izgubo velikega števila delovnih mest in njihova nadomestitev bi zahtevala bistveno več sredstev kot sanacija železarn;

– likvidacija bi pomenila izgubo velikega, če že ne pretežnega dela sredstev, ki so naložena v železarnе.

Tudi v škodo sanacije lahko naštejemo upoštevanja vredne argumente. Recimo naslednje:

– uspeh sanacije ni zanesljiv, še predvsem zaradi specifičnih tržnih razmer, v katerih se utegnejo znajti železarnе zaradi osamosvojitve Slovenije;

– v Sloveniji je akutno pomanjkanje kapitala in razpoložljiva sredstva se lahko na nekaterih drugih mestih učinkoviteje uporabijo kot v železarnah.

Seveda je osnovno vprašanje, kakšna naj bi sploh bila vloga železarstva Slovenije v bodoče. Razlo-

(Nadaljevanje na 3. strani)

BOJ ZA PREŽIVETJE SE NADALJUJE – DO KDAJ?

(Nadaljevanje z 2. strani)

gov za v glavnem odklonilna stališča je razmeroma veliko: vprašanja energetike in ekologije, neusklajenost kapacitet proizvodnje in predelave jekla z možnostjo oskrbe s surovinami in repro-materiali v slovenskem prostoru in z možnostjo prodaje proizvodov jekla, če se omejimo samo na slovenski prostor.

V Sloveniji imamo za skoraj milijon ton kapacitet proizvodnje surovega jekla, možnost oskrbe s stari železom za 100.000 ton in domačega trga za ca. 250.000 ton naših jeklarskih izdelkov. Če gledamo na perspektivo Slovenskih železarn samo v slovenskem okviru, bi bil odgovor verjetno res lahko le negativen, vendar v svetu ne razmišljajo tako. Krize so se lotevali dosti bolj odločno in učinkoviteje. Za primer naj navedem podatke za EGS, ki je v letih jeklarske krize od

1980–1985 proizvodnjo jekla na svojem področju subvencionirala s 160 DEM na tono. Kritiko je doživljala Nemčija, ker je subvencije dajala samo v znesku 40 DEM za tono in je s tem ogrozila svoje jeklarstvo.

Po gospodarski strukturi se lahko primerjamo vsaj v enem delu z Italijani, ki imajo celo vrsto malih, mini železarn in samo na območju mesteca Brescia okoli 25. Večina jih proizvaja ogljikova jekla. Prehajajo iz ene v drugo krizo, ampak tudi iz enega v drugo obdobje uspešnosti, kar regulirajo s pomočjo države.

O vseh teh železarnah, ki tudi propadejo, če se ne uspejo usposobiti za konkurenčnost, navadno ravno v času krize, imamo podatke in z nekaterimi tudi poslovno sodelujemo.

Za železarstvo se odločajo tudi države, ki ga doslej niso imele, na primer Islandija, in to spet za mini železarne. Po informacijah, ki jih za nemško jeklarsko industrijo pri-

pravljajo specialne institucije, se bo v prihodnje delež prodaje proizvodov mini železarn, posebej na ploščatem programu, povečeval, saj so te fleksibilnejše in se hitreje prilagajajo zahtevam po vse ožjih normativih in standardih kvalitete ter uporabnosti v kovinsko predelovalni industriji. Vprašanje je, kam in kako jeklo prodajati. Če pristanemo na dejstvo, da je naš prostor lahko samo Slovenija in da bomo v tujini vedno nastopali le vsak zase in ne bomo iskali priključitve k zvezam proizvajalcev jekla, potem so možnosti sila omejene. V evropskem prostoru mi, s svojimi količinami, ne predstavljamo nobene konkurenčne nevarnosti in ni nobenega razloga, da bi se že vnaprej odpovedovali možnostim organiziranega vključevanja v evropski prostor, saj že zdaj prodajamo na tuje jeklene proizvode, ki imajo ustrezen kvalitetni nivo. Ostane torej samo dilema, kako sedaj preživeti in kako se usposobiti za konkurenčnost.

Zaključek

Na trgu so razmere v tem trenutku jasne. Jugoslovansko tržišče dosega maksimum stagnacije. Usposobiti se moramo za konkurenčnost. Možna je usmeritev na zahtevnejše trge. V tem trenutku lahko z izvozom poskrbimo za oskrbo. Zaradi problema nelikvidnosti ne moremo več sami izpolnjevati svojih obvez v prvi vrsti do delavcev, kar se nanaša na zahteve iz kolektivne pogodbe. To povzroča dodatne težave zaradi stalnih pritiskov in zahtev, ki so seveda upravičene.

V kolikor res želimo izvajati sanacijo, bi morali preprečiti odhajanje najpomembnejših kadrov, predvsem z netehničnega področja, česar pa se ob sedanji motiviranosti ne bo dalo preprečiti.

Ker bo Upravni odbor odločal in deloval v interesu lastnika, sedanjega in bodočih, pričakujemo, da bodo ustrezne rešitve sprejete še pravočasno.

V. d. direktorja
Železarne Štore d.o.o.
Boris Marolt, dipl. ing.

Kadrovska sanacija družb Železarne Štore**Uvod**

Železarne Štore je svoje največje število zaposlenih dosegla v letu 1984, konec tega leta je v njej delalo 3675 zaposlenih. Kljub temu, da smo v letu 1985 in 1988 zaprli dva proizvodna programa, se število zaposlenih ni bistveno znižalo, saj so ca. 300 zaposlenih v teh dveh enotah zaposlili ostali proizvodni programi in novi program industrijske opreme, ki se je razvil iz inovacijskih idej in razvoja podjetja.

V letih 1985 do 1989 smo zaposlili skupno 366 pripravnikov s poklicno, srednjo, višjo in visoko šolo ter 36 strokovnjakov s končano univerzo iz drugih podjetij.

Kadrovske posledice zaprtja obeh programov so se uravnavale šele konec leta 1989, ko je bilo v železarni zaposlenih 3360 ljudi. Že v tem letu so se pričeli kazati znaki krize na jeklarskem področju, s katero se je zahodni svet soočil 10 let poprej. Napovedi, da bo prestrukturiranje jeklarstva pomenilo tudi razpolovitev zaposlenih v tem programu, marsikdo ni verjel. Prepričevanje, da se nam ne more ničesar zgoditi, je marsikoga odvrnilo od tega, da bi si poiskal službo drugje, ko je bilo za to več možnosti. V tem času je na jeklarskem programu delalo skoraj dve tretjini zaposlenih v Železarni, od tega nekaj več kot polovica v proizvodnji, ostali pa v tehničnih in skupnih službah.

Program kadrovske sanacije

Program kadrovske sanacije se je pričel intenzivneje odvijati v letu 1990 s polno zaporo zaposlovanja, vzpodbujanjem predčasnega upokojevanja in nudenjem zaposlenim priložnosti za samozaposlitev. To leto smo zaključili s 3077 zaposlenimi, obenem pa se je doslej enovito podjetje, z že oblikovanimi profi fitnimi centri po proizvodnih pro-

gramih, na tej osnovi transformiralo v družbe z omejeno odgovornostjo.

Do konca maja 1991 se je število zaposlenih v družbah Železarne Štore znižalo na 2982 ljudi, vendar žal tudi na račun odhodov nekaterih ključnih kadrov, saj se urejanje razmer po podzavljenu ne odvija v rokih, ki bi jih želeli.

Dosedanji postopki kadrovske sanacije so potekali po »mehki« va-

Postopki kadrovske sanacije

Kadrovska sanacija je posledica tržnega, tehnološkega in organizacijskega prestrukturiranja podjetja. Je le eden v nizu ukrepov prestrukturiranja; ker pa se tiče ljudi, je še posebej zakonsko urejen.

V času od prilagoditve organizacije na spremenjene razmere poslovanja ali če se ocenjuje, da so razmere začasne, se pomanjkanje

sežnih delavcev, pri katerem sodelujejo sindikati s stališči, mnenji in predlogi.

Program razreševanja presežnih delavcev sprejme organ upravljanja, ki obravnava in odloča o upoštevanju stališč, mnenj in predlogov sindikatov.

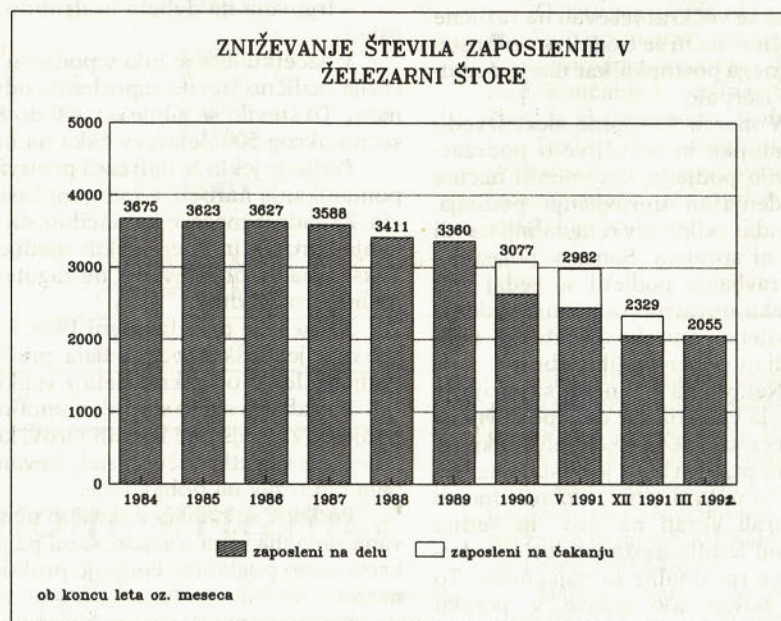
Druga določila postopka se nanašajo na izbor presežnih delavcev. Opredeljujejo kriterije izbora in zaščitene skupine. Zaščitene skupine so tiste, ki ne morejo postati presežek in tiste, za katere se sklep o prenehanju delovnega razmerja zadrži do določenega roka.

Financiranje programa razreševanja presežnih delavcev

Program za Železarno Štore bo v letošnjem letu stal 8,5 mio DEM. Po zakonu financira Zavod za zaposlovanje do polovice potrebnih sredstev, ostalo naj bi zagotovila podjetja sama. Ker podjetja v finančnih težavah ne zmorejo nositi svojega deleža sredstev, se ta del poskuša zagotoviti preko drugih republiških virov.

Tako v našem primeru sodelujeta Republiški komite za delo in komite za industrijo, zaradi pomanjkanja sredstev pa je potrebno določene roke financiranja dodatno časovno usklajevati.

Gorazd Tratnik, dipl. soc.

rianti. Transformacija podjetja, spremembe zakonodaje, pa tudi buden nadzor sindikatov nad programom so odmaknili neizbežno do letošnjega poletja.

Z dokupom let bomo v nadaljevanju letošnjega leta reševali 139 zaposlenih, nadaljevali bomo z nudenjem odpravnin za samozaposlitev, kljub temu pa bo večje število zaposlenih dobilo odpoved s 6 mesečnim odpovednim rokom in prijavo na zavod za zaposlovanje. To je po programu sanacije edina možnost za preživetje podjetja.

dela ureja s čakanjem na domu, ti zaposleni pa imajo status začasnih presežkov z nadomestilom osebnega dohodka. Od sprejema nove zakonodaje v letošnjem letu je ta status za posameznika omejen na trajanje 6 mesecev.

Po primerjavi nove mikroorganizacije in zaposlenih v podjetju izda poslovodni organ ugotovitveni sklep o številu trajnih presežkov predstavniku zaposlenih, v našem primeru so to sindikati.

Po tem začetku postopka se pripravi program razreševanja pre-

SREČANJE DELAVCEV DRUŽB ŽELEZARNE ŠTORE

bo 4. julija
ob 10^h na
VRUNČEVEM DOMU

VABLJENI!

Finančna sanacija podjetja

Železarna Štore je poslovni leti 1989 in 1990 zaključila z visoko izgubo. V letu 1989 je izguba znašala 110 mio din in v 1990. letu 442 mio din. Izgubo ŽS ni pokrila s kvalitetnimi viri in ni prejela sredstev, ki bi nadomestila ta dohodkovni izpad. Zato je to imelo direkten in močan vpliv na razmere v celotni železarni, še posebej pa na poslovanje v delu jeklarstva. Najizraziteje se je izguba kazala v močnem poslabšanju likvidnosti poslovanja, vedno bolj nam je primanjkovalo sredstev za tekoče poslovanje, postajali smo plačilno nesposobni, tako da dobaviteljem in državi nismo več redno poravnali obveznosti in imeli smo velike težave, in jih še imamo, pri zagotavljanju sredstev za O.D.

Izguba je močno poslabšala vse kazalce, ki kažejo uspešnost poslovanja podjetja, zato smo za vse tiste, ki spremljajo naše poslovanje, postali neuspešno podjetje, nespособno samo poravnati tekoče obveznosti. Največ izgube v letu 1990 so pridelali v PTE Jeklo – 371 mio din in v PTE Livarna – 47 mio din.

Po delitveni bilanci smo to izgubo sicer poračunali s poslovnim skladom, kar pa finančne situacije podjetja v ničemer ni izboljšalo.

Krivda za nastale razmere je zagotovo deljiva. Sami ocenjujemo, da je velik delež zunanjih vzrokov (kar nam nihče ne oporeka), ki so nas pahnil v to situacijo v II. polovici leta 1989 in jo do konca zaostarili v letu 1990 in 1991.

Med zunanje razloge, na katere nismo imeli nobenega vpliva, štejemo predvsem:

a) Administrativno določanje cen. Cene jekla so močno zaostale za cenami drugih industrijskih izdelkov.

b) Tečajna politika, ki je močno prizadela aktivne izvoznike.

c) Zaščitna politika – mnoge države (tudi najbolj razvite) v svetu na različne načine ščitijo svojo industrijo. Običajno je zaščita jeklarske industrije najbolj prisotna. Naša ekonomska politika pa je s svojo nesposobnostjo dopuščala, da se je brez carin nekontrolirano uvažalo.

č) Politične in gospodarske razmere v Vzhodni Evropi in Jugoslaviji. Močno povečana prodaja jekla iz vzhodnoevropskih držav na evropskem trgu, jugoslovanske blokade, porušen trg, itd.

Med notranje vzroke, ki v pretežni meri seveda veljajo za vse železarne, pa bi lahko šteli:

a) Slaba konkurenčna sposobnost na tujih trgih, ki se počasi prenaša tudi na domači trg.

b) Proizvodne zmogljivosti so preslabo izkoriščene (vsaj del teh kapacitet).

c) Materialna oskrba.

Vemo, da gre pri železarnah za velike količine materialov (staro železo), kjer je potrebna skrajno racionalna in usklajena nabava, v kolikor se želijo doseči pričakovani ekonomski učinki.

č) Presežki delavcev.

Tako, kot je veljalo za pretežni del gospodarstva, so tudi železarne v preteklosti preveč razkošno zaposlovale. Sedaj, ko moramo število delavcev prilagajati novemu obsegu proizvodnje, ko je potrebno racionalno zasesti vsako delovno področje, pa ugotavljamo, da nas je za ta obseg preveč.

d) Poleg teh, ključnih, bi med vzroke manj uspešnega poslovanja lahko šteli tudi neučinkovitost upravljalnega sistema, spreminjanje in manj učinkovito notranjo organizacijo in neprilagojenost vodstva podjetja hitro spreminjajočim tržnim razmeram.

V Železarni Štore so v preteklih letih obstajali tudi čisto specifični razlogi, ki so imeli dodaten vpliv na uspešnost poslovanja. V letu 1985 je prišlo do likvidacije Tovarne traktorjev, v letu 1987 je prišlo v Jeklarni do hude nesreče, v istem letu so tudi ukinili proizvodnjo grodlja v elektroplovžu. Od leta 1988 do 1990 smo v Valjarni izvajali veliko investicijo na RDO. Investicija ni bila v celoti financirana s kvalitetnimi dolgoročnimi sredstvi, temveč v veliki meri s kratkoročnimi, kar je še dodatno poslabšalo finančni položaj podjetja.

Vsi ti razlogi so bistveno poslabšali finančni položaj podjetja, tako da se je poslovanje močno otežilo, če že ne v celoti onemogočilo. Velik del leta 1990 in v letu 1991 imamo blokiran žiro račun, preko katerega poteka poslovanje (v letu 1991 žiro računi Jekla, Valjev in Vzdrževanja). V preteklem letu smo se večkrat reševali na različne načine, da bi se izognili uvedbi stečajnega postopka, kar nas je dodatno izčrpalo.

V marcu 1991 smo sicer izvedli postopke in odločitve o podražavljenju podjetja, spremenili načine vodenja in upravljanja podjetja, vendar odločitev o nadaljnji usodi še ni sprejeta. Samo v pojasnilo: upravljanje podjetij se sedaj vrši preko upravnih odborov, vodenje podjetja pa preko direktorjev podjetij in poslovnih odborov.

Neurejena finančna situacija je imela vpliv na vse dele poslovnega procesa. Tako smo imeli velike težave pri oskrbi, ki je postala neredna in nekvalitetna, močno smo se morali vezati na uvoz in vedno manj je bilo možnosti, da so odločitve racionalne in najcenejše. To je povzročalo težave v poteku same proizvodnje. Pomanjkljivosti so se kazale v slabšem izkoriščanju kapacitet, krajših in daljših zastojih in težavah pri zagotavljanju najbolj optimalne proizvodnje. Vpliv se je vse močnejše kazal tudi na prodajnem področju, kjer smo morali vedno več izvažati, pristajati na plačilne pogoje, ki so poslabševali poslovni rezultat in vedno manj spoštovati osnovne zakonitosti prodaje, da se prodaja tistim kupcem, ki so plačilno sposobni.

Slaba finančna situacija je zagotovo imela vpliv tudi na zmanjšanje motivacije za delo, saj so nam

osebni dohodki vedno bolj zaostajali za povprečjem v republiki (trenutno preko 20 %), zmanjšal se je obseg izobraževanja in začeli so nam intenzivneje odhajati nekateri ključni kadri iz tehničnega, predvsem pa ekonomskega področja.

Vse te ugotovitve zahtevajo, da se maksimalno pospeši sprejetje odločitve o nadaljnji usodi železarnstva v Sloveniji in položaju Železarne Štore. V Železarni Štore smatramo, da aktivnosti potekajo prepočasi in da nas to vodi v vedno težjo ekonomsko situacijo. Predpogoj za normalizacijo poslovanja in za to, da se izvijemo iz primeža preteklosti, je takojšen pristop k finančni sanaciji podjetja, ki bo:

1. izboljšal osnovni položaj podjetja. To naj bi dosegli z lastninjenjem in dokapitalizacijo podjetja;
2. bistveno moramo zmanjšati finančne stroške;
3. železarni moramo takoj omogočiti likvidno poslovanje. Izvesti

deblakado, dogovoriti z največjimi upniki o načinu sanacije dolga in pridobiti dodatna obratna sredstva za tekočo poslovanje.

Vodstvo železarne in vodstva njenih podjetij računamo, da bodo argumenti, ki smo jih navedli v zadnjem sanacijskem programu, zadostni, da bodo prepričali Upravni odbor, Republiko Slovenijo ter naša upnike o primernosti sanacije, toliko bolj, ker so načini reševanja jeklarstva v svetu pokazali, da je morala v sanaciji vedno sodelovati tudi država.

Poleg zunanjih ukrepov pa moramo v samih podjetjih v celoti angažirati vse potencialne, da se bo lahko sanacija najkvalitetneje izpeljala in se bo čimprej vzpostavilo normalno poslovanje.

Upamo in pričakujemo, da smo to sposobni!

Pomočnik direktorja
za podr. financ
Albin Cocej, dipl. oec.

Predstavitev podjetij JEKLO D. O. O.

PODJETJE JEKLO – STANJE IN PERSPEKTIVA

Podjetje Jeklo je družba z omejeno odgovornostjo, ki je nastala iz proizvodno tržne enote Jeklo kot ena od enot družbenega podjetja Železarne Štore.

Podjetje je registrirano za naslednje dejavnosti:

- proizvodnja surovega jekla in polproizvodov;
- proizvodnja toplovaljanih profilov;
- proizvodnja vlečenega, brušenega in luščenega jekla;
- svetovanje s področja proizvodnje, tehnologije in razvoja jeklarskih proizvodov in naprav;
- trgovina na debelo in drobno z neživilskimi proizvodi doma in v tujini.

V začetku leta je bilo v podjetju zaposlenih 1355 delavcev. Delo opravlja različno število zaposlenih, odvisno od naročil in oskrbe s surovinami. To število se giblje od 300 do 850 delavcev, torej v povprečju mesečno okrog 500 delavcev čaka na delo.

Podjetje jeklo že dalj časa proizvaja z omejenimi kapacitetami zaradi pomanjkanja naročil, v zadnjem času pa tudi zaradi pomanjkanja surovin. Za zadnje mesece je značilno, da obrati mirujejo bolj zaradi pomanjkanja surovin in energetskih medijev kot zaradi pomanjkanja naročil. Takšen način obratovanja ne zagotavlja tehnološko in stroškovno optimalne proizvodnje.

Kriza se je pričela jeseni 1989. leta z zamrznitvijo cen črne metalurgije in se je vseskozi poglobljala, predvsem pa v letu 1990. zaradi inflacije. Podjetje Jeklo od takrat dela z velikimi izgubami.

Poslabšala sta se stopnja samofinanciranja in najizraziteje likvidnost podjetja. Zmanjšanje lastnih virov, ki so ga povzročile izgube, se je nadomeščalo s kratkoročnim zadolževanjem in v veliki meri s prenosom finančnih težav na dobavitelje.

Podjetje se nahaja v skrajno nenormalni finančni situaciji. Pričakovana sanacija se ni izvajala, sami pa je nismo sposobni začeti, tako da se kriza samo pogloblja. Podjetje praktično posluje z blokiranim žiro računom.

Vsi ti razlogi imajo močan vpliv na posamezne dele procesa:

1. Področje oskrbe:
 - neredna oskrba,
 - nekvalitetne surovine,
 - prevelika navezanost na uvoz,
 - nemožnost iskanja najracionalnejših oblik oskrbe.
 Ocenjujemo, da so bili stroški nakupa za ca. 15 % previsoki zaradi težav s financiranjem oskrbe.
2. Področje proizvodnje:
 - slabša izkoriščenost kapacitet,
 - tehnološko in stroškovno neoptimalna proizvodnja,
 - povečana razdrobljenost programov,
 - ovire pri prehodu na proizvode višjega cenovnega razreda.
3. Področje prodaje:
 - nespoštovanje osnovnih pravil prodaje glede na plačilno sposobnost kupcev,

(Nadaljevanje na 5. strani)

PREDSTAVITEV PODJETIJ

(Nadaljevanje s 4. strani)

- pristajanje na plačilne pogoje, ki so poslabševali poslovni rezultat,
- cenovna politika,
- povečanje izvoza zaradi zagotavljanja oskrbe.

4. Finančno stanje podjetja se odraža tudi v destimulativni politiki OD in zaostajanju le-tega za gospodarstvom v RS za 21 %, v zmanjšanju obsega vseh vrst izobraževanja in drugem.

Kakšne so možnosti izhoda iz krize?

Predpogoj za normalizacijo poslovanja Jeklo d.o.o., kot tudi Železarna Store, je izpeljava finančne sanacije kot enega temeljnih delov sanacijskega programa.

Po podržavljenju Slovenskih železarn, in s tem tudi naše DO kot sestavnega dela Železarne Štore, se v reševanje problemov vključuje Republika Slovenija preko U.O.S.Z., ki ga vodi gospod Rejc, republiški minister za industrijo in rudarstvo.

Komercialni ukrepi gredo v dve smeri:

1. Finančna sanacija se rešuje s pogajanjem z našimi upniki, ki naj bi odpisali del naših obveznosti, del bi spremenili v trajni kapital ali odložili plačilo obveznosti.

2. Poizkušamo ustvariti ugodnejše pogoje za gospodarjenje v metalurgiji tako, da bi plačevali električno energijo po evropskih cenah (0,10 DEM/kWh), z ugodnejšimi krediti z nižjo obresno mero in z uvozom surovin brez carin.

Obsega teh ugodnosti v tem trenutku še ni mogoče natančneje opredeliti, ker je odvisen od neposrednih pogajanj.

Kadrovsko-sanacijski program smo pričeli že v letu 1990, ko smo število zaposlenih znižali za 100.

Zaradi transformacije Železarne Štore v samostojno podjetje je nova organizacija narekovala tudi kadrovske premike, ki so za podjetje Jeklo bili dokaj neugodni.

Po transformaciji je število zaposlenih v podjetju 1355 delavcev, nova organizacija podjetja pa naj bi imela 829 zaposlenih, in sicer:

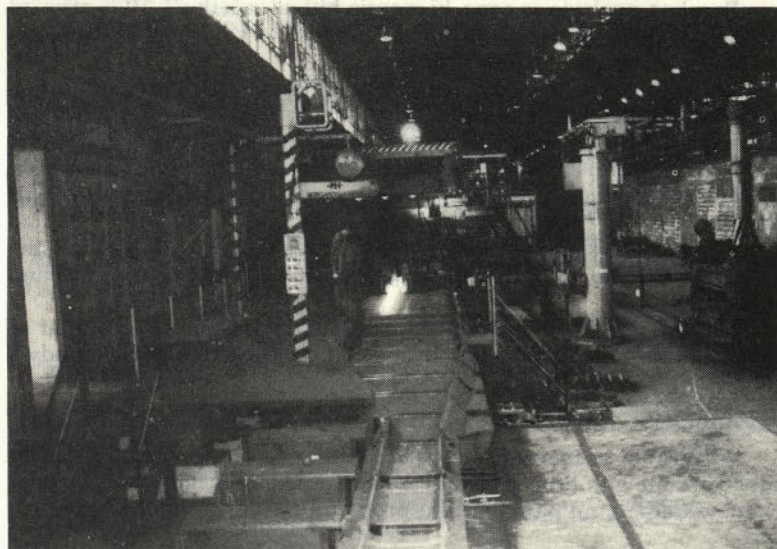
vodstvo in skupne službe	76
tehnični servisi	189
jeklarna	147
valjarna I	80
valjarna II	192
reverzirno ogrodje	62
jeklovlek	83

Presežek 526 delavcev naj bi razrešili do konca I. kvartala leta 1992.

Reševanje bo slonelo na:

- odkupu let,
- odpravninah za samozaposlitev oziroma odpovednem roku in na drugih oblikah prerazporeditve.

V prvih petih mesecih je iz podjetja odšlo 54 delavcev, trenutno nas je zaposlenih 1316.

RAZVOJNE MOŽNOSTI – PERSPEKTIVA

RDO linija v Valjarni II – razvojne možnosti so

V primeru, da se ugodno izpelje zastavljeni sanacijski program in da pride do ureditve tržnih razmer, bi se ustvarile možnosti za investicijski razvoj v podjetju. V vseh obratih bi bilo potrebno sanirati in dopolniti proizvodne naprave. Najbolj nujna je rekonstrukcija EOP 1 v ponovno peč v jeklarni, sanacija naprave za čiščenje dimnih plinov, oprema EOP 2 s plinskimi gorilniki in kisikovim kopjem ter dopolnitev opreme na KN 2. Za to imamo pripravljene programe in tudi ponudbe več firm.

Dolgoročno gledano je odprta možnost vgradnje valjarniških ogrodij v podaljšku reverzirnega ogrodja, kar bi ustvarilo pogoje kvalitetnega kontinuiranega valjanja in preusmeritev proizvodnje na to linijo.

Na končne odločitve razvojnih usmeritev bo vsekakor vplival dogovor o delitvi profilnih programov med slovenskimi železarnami, zlasti med železarnama Store in Ravne.

Iz navedenega bi lahko zaključil, da obstajajo realne možnosti razrešitve trenutnega stanja podjetja Jeklo d.o.o., vendar pa bo potrebno imeti dovolj posluha med vsemi zainteresiranimi za celovito in usklajeno reševanje, kar je vezano na sanacijski program in obveznosti Republike Slovenije v okviru podpisane pogodbe o podržavljanju železarne ter razvoja slovenskega gospodarstva. Zato je podlaga v opremljenosti, tehnologiji, kadrih in znanju.

V.d. direktorja
Peter Bračun, dipl. ing.

VALJI D. O. O.

Podjetje je od 7. 1. 1991 organizirano kot družba z omejeno odgovornostjo, ima status pravne osebe s svojim žiro računom, v teku je registracija za zunanjetrgovinsko dejavnost.

Proizvodnja teče v treh obratih: livarni valjev in ulitkov, obdelovalnici in orodjarni. V obratih je organizirano tudi tehnološko ter del preventivnega vzdrževanja. Službe opravljajo potrebne poslovne funkcije in so organizirane v naslednjih organizacijskih enotah: komerciala, operativna priprava proizvodnje, razvoj s tehnologijo, kontrola, finance in računovodstvo, ekonomika, kadri.

Proizvodni program obsega:

- litoželezni valji za metalurške in nemetalurške potrebe, uliti enoslojno ali dvoslojno, dokončno obdelani za vgradnjo;
- ulitki iz nelegirane in legirane sive ali nodularne litine v surovem stanju ali obdelani;
- orodja in pripomočki za vse vrste obdelovalnih strojev;
- storitve termične obdelave in mehanske obdelave.

Problematika tržišča

Na domačem trgu smo edini proizvajalci litoželeznih valjev. Kot delni konkurent se pojavlja Ilijaš, ki obvladuje poljeklne valje – predvsem za Zenico; na področju litoželeznih je skušal osvojiti nekatere kvalitete metalurških valjev, vendar doslej brez uspeha.

Izredno močna je konkurenca tujih proizvajalcev, saj je zaradi nižje proizvodnje jekla v Evropi in širše na razpolago presežek kapacitet proizvodnje valjev. Tuji proizvajalci so praviloma tehnično bolj opremljeni in zato ponujajo širši spekter kvalitet s konkurenčnimi cenami. Prednost omogočajo predvsem naprave za centrifugalno ulivanje, ki izboljšajo kakovost in ekonomičnost proizvodnje.

Plačilna nesposobnost jugoslovanskih porabnikov valjev je najbolj vplivna ovira za uvoz valjev, je pa tudi največja slabost naših domačih kupcev. To so v glavnem železarne, ki so predvsem od leta 1989 omejevale pri svojih prodajnih cenah, kar je povzročilo, da poslušajo z visokimi izgubami, da so nelikvidne in torej ne morejo plačevati obveznosti. Problem rešujemo tako, da teče prodaja preko grosističnih trgovin, ki opravljajo z železarnami blagovno menjavo.

Trg valjev za metalurške potrebe se bo v Jugoslaviji spremenil s sanacijo železarstva v naslednjih letih in ocenjujemo, da se bo poraba metalurških valjev zmanjšala zaradi nižje proizvodnje jekla in boljše kvalitete valjev, to pa pomeni, da se moramo doma preusmerjati na nemetalurške valje in ulitke.

Ulitke proizvajamo največ za področje strojogradnje, kjer vlada trenutno recesija, vendar se bodo razmere izboljšale z oživitvijo gospodarstva, novimi investicijami in večjo porabo. Tudi na tem področju je problematična plačilna sposobnost kupcev, čeprav v malo manjši meri kot pri metalurških valjih.

Izvoz je v sedanji situaciji, ko so domači kupci plačilno nesposobni, edina prava usmeritev. Tu so plačila sicer zagotovljena, vendar se čas plačila podaljšuje in dosega tudi več kot 90 dni. Ker domače banke niso pripravljene dajati kreditov za pripravo izvoza, povzročata taka proizvodnja velike likvidnostne težave. Problem se zmanjša s proti-uvozom surovin preko kooperacije ROBO.

Naslednji problem so zahteve tujega trga, ki jim naša organiziranost in mentaliteta težko sledi. Tujci se pri poslovanju že opirajo na kakovost po standardih ISO 9000 in ker za to še nimamo mednarodne verifikacije, je treba z vsakim posebej opraviti ustrezne audite, na osnovi katerih ocenijo naše sposobnosti in zmožnosti zagotavljanja ustreznega nivoja kakovosti proizvodnje in proizvodov.

Izredno zahtevni so glede dobavnih rokov, ker nočejo imeti rezervnih zalog, ampak ulitke takoj uporabijo.

(Nadaljevanje na 6. strani)

VALJI D.O.O.

(Nadaljevanje s 5. strani)

Posebno poglavje so cene, ki morajo biti na začetku 3–10 % nižje od cen domačih dobaviteljev, medtem ko morajo biti v primerjavi z renomiranimi dobavitelji še znatno nižje.

Za iskanje potencialnih kupcev uporabljamo zastopnike, vzpostavljamo stike preko naših dobaviteljev in drugih poslovnih partnerjev, sodelujemo na sejmih ter pošiljamo ponudbe s prospektivnim materialom.

Poseben problem so medsebojno povezane družbe, npr. železarske, ki imajo v sestavi tudi proizvajalce valjev in jih je praktično nemogoče iziniti.

Pretekla leta smo bili uspešni z izvozom valjev v vzhodne-socialistične države, ki pa so, zaradi velikih družbenih sprememb, postale plačilno nesposobne.

Letošnji izvoz načrtujemo le na zahodni trg v višini 22 %, vendar se mora naslednje leto, s pomočjo prodaje in boljše opremljenosti, podvojiti.

Opremljenost, investicije

V livarni je razmeroma sodobna talilnica, ki omogoča kontrolirano izdelavo zahtevnih litih. V teku je uvajanje računalniškega spremljanja kvalitete talin, temu pa bo sledilo procesno vodenje tehnološkega procesa.

Kaže se potreba po dodatni manjši peči za potrebe proizvodnje ulitkov, zato tečejo aktivnosti za izdelavo 400 kg peči v ITRO.

Na področju ulitkov, ki postajajo tudi izvozno zanimivi, bomo izvedli manjše investicije za posodobitev priprave peska in čistilnice.

Na področju valjev je nujno potrebno usposobiti za obratovanje napravo za centrifugalno ulivanje valjev; postopek izboljša kakovost valjev in ekonomičnost proizvodnje, omogoča proizvodnjo novih vrst valjev, vse skupaj pa daje možnost širitve prodajnega trga.

V obdelovalnici se povprečna starost obdelovalnih strojev bliža 20. letom, zato imamo težave s storilnostjo in točnostjo obdelave. Zaradi pomanjkanja sredstev za investicije, in s tem zelo omejenih možnosti za nabavo novih strojev, ohranjamo kondicijo strojev s kvalitetnimi remontami in izboljšavami.

Nujna je nabava naprave za superfiniš za poliranje valjev za plastiko, kar bo omogočilo večjo prodajo.

Od začetnih investicij je treba dokončati ogrevanje s plinskimi sevalci, da se izognemo visokim stroškom parnega ogrevanja.

Poslovni cilji**1. Proizvodnja za prodajo**

VALJI	domači trg	1.510 t
	izvoz	380 t
		1.890 t
LITINA	domači trg	1.350 t
	izvoz	230 t
		1.580 t
2. Realizacija		
Iz prodaje proizvodov		12,6 mio DEM
Iz storitev		0,8 mio DEM
Skupaj:		13,4 mio DEM

Uspešen remont stružnice

V Obdelovalnici valjev smo opravili do sedaj najzahtevnejši remont. Na kopirni stružnici Waldrich št. 16223 smo namesto kopirnega sistema vgradili CNC krmiljenje.

Stružnica je doslej obratovala od leta 1971 v troizmenskem delu. Remont je bil potreben zaradi obrabe vodil in predvsem večjih okvar elektronske opreme. Rezervnih delov nismo mogli več redno nabaviti. To nas je prisililo v odločitev k izbiri novega sistema za krmiljenje stroja. Pri tem so sodelovali naši strokovnjaki iz vzdrževanja elektronike, strojnega vzdrževanja in programerji NC strojev. Izoblikovali smo osnovni koncept tehnoloških izhodišč in izbor krmilnega sistema. Remont stroja in priprave za priključek nove elektronike smo opravili v lastni režiji. Projekt elektronskega krmiljenja, vključno z izdelavo softverskega programa in elektroamaro, pa je izdelala skupina samostojnih inovatorjev iz firme ELCON Domžale.

Zaradi težav z uvozom opreme se je remont podaljšal za več mesecev. Končno smo le premagali vse teževe in 24. aprila 1991 pričeli s pizkusnim obratovanjem. Večjih težav pri zagonu stroja ni bilo.

3. **Dobiček I** planiramo v višini 5 % od prihodka podjetja. Cilj je negotov predvsem zaradi pomanjkanja lastnega denarja, vezano na obrestne mere za kredite.

4. **Izvoz** planiramo vrednostno v višini 22,4 % blagovne proizvodnje. Večja rast je predvidena pri litini, kjer je bil izvoz doslej le simboličen.

5. **Uvoz** bomo prilagajali izvozu, tako da bo kritje z izvozom najmanj 1,2.

6. **Investicije** – glavna cilja, ki omogočata širitev trga:

– aktiviranje stroja za centrifugalno ulivanje valjev. Za dokončanje je potrebno približno 2 mio DEM, za kar bo treba pridobiti sredstva izven podjetja;

– superfiniš za poliranje valjev.

7. **Kakovost proizvodov:**

– vzpostavitev sistema kontrole za zagotavljanje kakovosti po standardih ISO 9000;

– zmanjšanje reklamacij za 10 % glede na leto 1990.

8. **Razvojno raziskovalna dejavnost:**

– uvedba novih metod za obvladovanje kakovosti litine;

– opredelitev tehnologije formiranja za litino;

– superfiniš in notranje honanje na področju obdelave;

– osvojitve kvalitete valjev po projektu centrifugalnega ulivanja.

9. **Kadri**

– Glede na zaostreno gospodarsko in finančno situacijo planiramo zmanjšati število zaposlenih. V podjetju bomo kadrovske potrebe reševali predvsem z razporejanjem kadrov znotraj podjetja, od zunaj bomo poskušali pridobiti le strokovni kader VI. in VII. stopnje izobrazbe;

– Izvajali bomo dodatno izobraževanje ob delu, da se doseže večja usposobljenost sodelavcev.

Rezultati poslovanja

Po razmeroma poslovno uspešnem letu 1990, ki smo ga zaključili z majhnim dobičkom 260 tisoč DEM in gotovinskim tokom (Cash Flow) 2 mio DEM, smo smatrali v letu 1991 s pomanjkanjem naročil, delno kot posledica sezone, kar se je tudi sicer pojavljalo vsako leto, večji pa je bil vpliv splošne recesije v Jugoslaviji.

1. kvartal je tako poslovno neuspešen, saj smo poslovali z izgubo. 2. kvartal bo uspešnejši, kar že potrjuje april, maj in stanje naročil, ki jih že imamo za mesec julij.

Po sanacijskem programu morajo biti rezultati 2. polletja pozitivni, kar bo popravilo našo likvidnost.

Nelikvidnost in zaradi tega blokiran žiro račun je naš največji problem. To je delno posledica prenosa premajhnih terjatev iz lanskega leta, počasnega priznavanja kupcev, da smo samostojno podjetje, splošnega pomanjkanja denarja, glavni vzrok pa je negativni poslovni rezultat 1. kvartala.

Ocenjujem, da je naš poslovni program zanimiv za domači in tuji trg. Tudi poslovna uspešnost podjetja je pod določenimi pogoji, ki jih lahko zagotovimo, pozitivna. Pridobiti moramo določena zunanja sredstva za dokončanje centrifuge in modernizacijo drugih tehnoloških postopkov, da si zagotovimo bodočnost.

Dodatna sredstva bomo rabili tudi za finančno sanacijo, ki bo omogočila nemoteno poslovanje: doseči moramo plačilo naših terjatev iz delitvene bilance ter pridobiti dodatna sredstva za izboljšanje finančne strukture podjetja.

Jože Leban, dipl. ing.

Naši strugarji so z izredno zavzetostjo spoznavali novo opremo in v zelo kratkem času obvladali vse najpomembnejše funkcije. Stroj je pričel delati za proizvodnjo že 16. 5. 1991.

V kratkem opisu želimo predstaviti nekatere tehnične podatke. Krmilni sistem SIEMENS 810-T je trenutno med najboljšimi sistemi za vodenje stružnic. Merilni sistem za dve osi in glavno vreteno sta nabavljena pri znani firmi HEIDENHAIN. Koračni motorji in regulatorji pogonov so od firme INDRAMAT.

Sistem za varovanje orodja pred zlomom (od firme ARTIS) je komunikacijsko povezan s krmilnikom 810-T. Pri povečani obremenitvi zaradi obrabe orodja se po programu prekine obdelava in orodje odmakne.

Prenosni računalnik LAPTOP DLT 386/16 je namenjen za izdelavo programov in direktni prenos v spomin krmilnika 810-T. Zato na stroju ni čitalnika traku, kot je to na starejših izvedbah.

Na stružnici lahko opravljamo vse standardne postopke struženja zunanjih in notranjih površin, rezanje navojev cilindrično in konično. Dodatna možnost posebnih postopkov je še z uporabo programirane pozicije glavnega vretena.

Stroški celotnega remonta predstavljajo 25 % vrednosti novega stroja takšne velikosti. V resnici imamo sedaj popolnoma novo stružnico, ki bo lahko zelo učinkovito obratovala še najmanj 10 let.

Ob tej predstavitvi doseženega uspeha se želim zahvaliti vsem sodelavcem, ki so pri projektu sodelovali. Dokazali smo, da znamo uresničiti tudi zelo zahtevne projekte.

Franc Logar, ing.

LIVARNA D. O. O.

Livarna d.o.o., Štore je delovala v sestavi Železarne Štore dolga leta v več organizacijskih oblikah, v zadnjem obdobju kot PTE LITINA. Na novi lokaciji Štore II proizvaja livarna 23 let, sicer pa ima livarstvo v Štoreh že več kot 90-letno tradicijo.

V tem času se je proizvodnja tržno profilirala predvsem za ulitke za tirna in cestna vozila, gradbeno in kmetijsko mehanizacijo, strojogradnjo, industrijo motorjev, hidravličnih naprav in sklopov, investicijsko in drugo opremo ter tudi za druga področja.

Proizvodna usmeritev je naravnana zlasti za ulitke iz nodularne (tudi konti) litine, delno sive litine ter hidravlične litine novih, sodobnejših kvalitete.

Usmerjenost proizvodnega programa poteka po izhodiščih poslovne prenove za leto 1990, čeprav zaradi objektivnih razlogov le-te v celoti niso uspeli uresničiti.

Osnovna izhodišča projekta so:

– Prvi del projekta je poslovna prenova za leto 1990 in izhodišče za naprej, drugi del pa razširjen koncept poslovne politike s potrebnimi investicijsko-razvojnimi vlaganji in seveda dokapitalizacijo.

– Tržna usmerjenost z opredelitvijo trgov in prodajnega programa ter reprezentančnih ulitkov.

– Delež visokolegirane sive litine naj bi predstavljal v celotni proizvodnji največ 25 %.

– Izvoz je potrebno povečati v količinskem delu na ca. 46 % skupne proizvodnje.

– Povprečna teža ulitkov v proizvodnem programu naj bi zaradi storilnosti znašala 15 kg.

– Zmanjšati število zaposlenih, povečati učinkovitost vodenja in poslovanja, PTE Litino pa takoj formirati kot samostojno podjetje.

Do danes smo v smislu izhodišč iz poslovne prenove zamenjali 43 % programa z novimi, zahtevnejšimi pozicijami.

Petletno povprečje proizvodnje, brez hidravlike, je enako 10-letnemu povprečju in znaša 7.680 ton. Cilj nam je še nadalje voditi to količinsko proizvodnjo, vendar na višjem kvalitetskem nivoju. Če bo to omogočala splošna stabilnost in urejenost, želimo proizvodnjo tudi količinsko povečati za ca. 10 %.

Pri tem posebej obravnavamo obrat hidravlike, ki ga nameravamo organizirati kot mešano družbo, skupaj s Tovarno dušika Ruše in družbo Legura.

Usmeritev v kvalitetno visokozahtevne ulitke – za hidravlične ulitke in razvodnike z ulitimi kanali (hidravlične naprave za različna območja pritiskov fluidnih tekočin) – ostane tudi v bodoče, le da bo proizvodni program obrata hidravlike obogaten s proizvodnjo legur. S tem bo izkoristek zmogljivosti topilnice večji in proizvodni stroški nižji. Takšen, kot je sedaj, obrat ne more preživeti (potrebno je doinvestiranje in rekonstruiranje).

Strukturo proizvodnje v tem momentu predstavljajo: strojno formiranje na AFL (78 %), ročno formiranje (5 %), vlečenje nodularne konti litine (13 %), hidravlična litina (4 %).

Smo edina livarna v tem prostoru, specializirana in usposobljena predvsem za kvalitetno nodularno litino, ki jo proizvodimo v okviru 85 % celotne proizvodnje; 15 % predstavlja visokolegirana siva litina in hidravlična litina.

Novo kvalitete litine, avstenitsko nodularna litina in bainitsko nodularna litina, že uvedene v razvitem svetu, narekujejo hitro tržno uveljavitev, na osnovi dosežkov lastnih razvojno-raziskovalnih raziskav.

Usmerjenost celotne proizvodnje je predvsem izvozna, čeprav ne zamenjamo domačega trga. V drugem kvartalu letošnjega leta smo dosegali razmerje 46 % izvoz proti 54 % domači trg. Ciljna usmeritev je povečati to razmerje na 60:40 v korist izvoza.

Delamo izključno za znanega kupca, brez zalog. Povprečna cena, ki jo dosegamo v skupni prodaji v drugem kvartalu, je 2,30 DEM/kg. Dejansko direktno izvažamo v Nemčijo, Italijo, Madžarsko, Avstrijo in Francijo, posredno pa še v nekatere druge države.

Domači trg predstavljajo Slovenija, Srbija, Hrvaška in BiH. Največji kupci so v Sloveniji in Srbiji.

Nekateri največji kupci v tujini so: Rexroth, Zahnrad Fabrik Passau, Kessler, RABA, FIAT, IVECO, Comer, Bondioli-Pavessi, Perrot, Mec Track, Bondi, Colaert, Simac, Axial Pump, ÖAF in drugi.

Domači trg predstavljajo predvsem: TAM, Vozila, Indos, Itas, SIP, Strojna, Inmot, Litostroj, PPT, 14. oktober, Goša, Utva, SOKO, Uljanik, Jugoturbina, Kladivar, Prvomajska, Lifam, STT in cela vrsta drugih kupcev.

Na vzhodno Evropo s svojim programom direktno nismo vezani v večjem obsegu. Izjema je delno RABA in nekateri domači kupci, ki so močnejše vezani na vzhodno tržišče.

Količinski obseg proizvodnje opredeljuje kapaciteta AFL naprave, talilne kapacitete in čistilne naprave. Za doseganje še večje produktivnosti in nižjih stroškov ob stalnosti kvalitete so nujna investicijska vlaganja v naprave pred in za AFL linijo, tako da bodo ostale faze tehnološkega postopka posodobljene in avtomatizirane. Navedena vlaganja bodo omogočala zniževanje stroškov in s tem povečala konkurenčnost doma in na tujem. V nasprotnem primeru sta razvoj in preživetje Livarne omejena.

Linijo AFL smo aktivirali pred tremi leti in presega možnost ostalih faz proizvodnje.

Livarna je bila kot družba z omejeno odgovornostjo formirana v začetku leta 1991.

Ima 366 zaposlenih. V prvi fazi je potrebno to številko znižati na 340 (predvsem skupne in tehnične službe), z investicijskimi posegi v proizvodnjo pa mora skupno število zaposlenih pasti pod 300.

Čeprav izkušnje obstoječe kadrovske strukture zagotavljajo izvedbo ciljev družbe, je nujno potrebno ojačati in povečati delež strokovnih kadrov in uvesti sodobnejše metode vodenja organizacije in informatike.

Proizvodnjo sestavljajo obrati: talilnica, kaluparnica in jedrarna (AFL), čistilnica, lesna in kovinska modelarna in hidravlika (do formiranja v samostojno družbo).

Na proizvodnjo so vezane tehnične službe oz. vzdrževanje.

Službe predstavljajo: razvoj z investicijami, komerciala, priprava proizvodnje ter finance in računovodstvo.

Vodstvo podjetja tvorijo direktor, pomočnik direktorja, področje kontrole kakovosti, kadrovska služba, ekonomika poslovanja ter tajništvo in protokol.

Organiziranost podjetja je linijsko štabna.

Glavni elementi poslovne politike so na kratko predvsem:

- dodatni organizacijski pristopi,
- doinvestiranje proizvodnje,
- krepitev kadrovske strukture,
- krepitev konkurenčne sposobnosti,
- tržna usmeritev v izvoz na zahodna tržišča,
- višja kvaliteta in višji cenovni razred,
- organiziranost kontrole kakovosti v smislu ISO standardov,
- zmanjševanje izmečkov in večanje izplenov,
- zmanjševanje tehnološko-tehničnih zastojev,
- obvladovanje materialnih in nematerialnih stroškov,
- obvladovanje normativne porabe in zniževanje vseh vrst porabe,
- doseganje planov,
- akcije za stimuliranje izvoza in razbremenitve gospodarstva.

Ročno formanje v podjetju Livarna d. o. o. predstavlja trenutno 5 % v strukturi proizvodnje

V čem so problemi, ki ovirajo proizvodnjo pri normalnem delu:

– Trenutna politična in gospodarska situacija v Jugoslaviji nas onemogoča tako na domačem kot na tujih trgih. Tržne možnosti prodaje se slabšajo. Nezaupanje kupcev (predvsem tujih) narašča.

– Glede na velik padec proizvodnje v kovinsko-predelovalni industriji se srečujemo s težavami pri plasmanu ulitkov, delno pa je recesija prisotna tudi na tujih trgih (predvsem Italija, pa tudi že Nemčija). Problemi na vzhodu nam zmanjšujejo možnosti prodaje na Madžarsko (vezanost na trg SZ).

– Domači kupci niso sposobni redno izvrševati svojih plačil. Splošna nelikvidnost povzroča težave pri izpolnjevanju sprejetih obveznosti. Gotovine na trgu praktično skoraj ni (le kompenzacije).

– Na drugi strani cela vrsta zadev zahteva gotovinska plačila (OD, davki in prispevki, uvoz, carina prevozi...). Precej dobaviteljev zahteva od nas avanse in gotovinska plačila, ker nam ne zaupajo zaradi naše povezanosti v sistem železarn Slovenije. Razne informacije, ki krožijo o železarnah, negativno vplivajo na odnos dobaviteljev (in kupcev) do nas.

– Sanacije Železarne praktično še ni. Zadeve se odvijajo počasi in nas nezadržno uničujejo. Rezultati se slabšajo.

– Cen na inputu ponovno ni mogoče več obvladati. Nezadržno rastejo in povzročajo huda nesorazmerja.

– Pri nekaterih surovinah smo obvezno vezani na uvoz (grodelj, koks). Starega železa za livarne ni možno dobiti doma v zadostnih količinah kljub avansiranju in rednim plačilom.

– Zaradi slabe oskrbe se povečujejo zastoji vseh vrst.

– Finančna konsolidacija (dokapitalizacija) je nujna, sicer se bo reprodukcijski tok sigurno pretrgal.

(Nadaljevanje na 8. strani)

LIVARNA D.O.O.

(Nadaljevanje s 7. strani)

– Kljub temu, da končni rezultati poslovanja v prvih treh mesecih do začetka junija še niso znani, ocenjujemo, da izguba še ni v celoti sanirana in da se pogoji sanacije slabšajo. Kvalitetno delo v lanskih prvih sedmih mesecih smo zaradi znane situacije v Železnari kot celoti do konca leta popolnoma izničili. Start je bil v letu 1991 dober, vendar ne tako dober, da bi lahko rekli, da nimamo več problemov in da poslujemo pozitivno. V drugem kvartalu je stanje slabše kot v prvem.

– Nujna je kadrovska sanacija (pomanjkanje strokovnih kadrov) in še dodatno zmanjševanje števila zaposlenih, kjer je treba ob celovito pripravljene socialnih programih najti čimbolj humane načine reševanja tega problema.

Ob predhodni točki je potrebno poudariti, da v Livarni nismo sposobni pokrivati stroškov vseh vrst služb in storitev, ki nas bremenijo znotraj holdinga Železarne Štore.

ITRO D. O. O.**UVOD – POSLOVNA FILOZOFIJA**

Podjetje ITRO je družba z omejeno odgovornostjo, ki je nastala na obstoječih temeljih proizvodno-tržne enote Industrijska oprema. Ime »ITRO« predstavlja začetne črke njene dejavnosti, ki je zelo razvejana, saj vključuje proizvodnjo in storitveno dejavnost, notranjo in zunanjo trgovino ter kooperacijo.

Za lažje razumevanje poslovne filozofije družbe ITRO navajamo misli ameriškega pisca knjig za poslovneže g. TOMA PETERSA: **Trgi niso le fragmentirani, temveč so »razbiti v prah«.** Strategija zmagovalca je **fleksibilna specializacija: majhne poslovne enote, ki izdelujejo velik spekter izdelkov za vse ožje trge.**

Trije osnovni strateški cilji družb so: dobiček, rast in preživetje skozi učinkovito organiziranost upravljalškega, informacijskega in proizvodnega procesa. Poslovni cilji so postavljeni v elastični obliki, prilagodljivi vsaki novo-nastali situaciji, kadrovsko pokriti s sposobno in poslovno agresivno strukturo oz. z osebami s polno mero samostojnosti in odgovorni ustrezno motivirani. Uspešnost organizacije vidimo skozi dinamično in uspešno vodenje in v pravočasnem kontroliranju delegiranih zadolžitvev. **Naš namen je izkoristiti široko inovativnost vseh zaposlenih in graditi poslovanje na zaupanju in skupinskem delu, ker samo moderna sredstva in naprave ne morejo učinkovito delovati v naključnem okolju.**

Dobiček prinašajo samo konkurenčni in konkretni izdelki ali storitve. Zato bomo razvijali, proizvajali in prodajali izdelke na evropsko-svetovnem nivoju in po vseh veljavnih kriterijih in standardih. To lahko dela samo firma z lastno identiteto s polnim marketinškim pristopom na tradicionalnih, predvsem pa na novih tržiščih. Kakovost izdelkov ali storitev ne bo cilj, bo pogoj tudi za najmanjši uspeh.

Razvoj je usmerjen v izdelke in storitve, ki temeljijo predvsem na domačih materialnih, znanju in pozitivni tradiciji brez obremenjenosti dosežane klasične usmeritve.

TRŽNI POLOŽAJ

Pri oceni tržnega položaja moramo upoštevati razvejanost prodajnega asortimenta, ki ima vsak zase svoje specifičnosti in s tem položaj na trgu.

Na splošno velja, da se padec gospodarske aktivnosti odraža tudi pri proizvodnji in plasmanu naših proizvodov, vendar z različno intenzivnostjo.

Izgubo tržišča zaradi padanja investicijske potrošnje najbolj občutimo na področju industrijske opreme, to je indukcijskih peči in gorilnikov. Kljub temu, da ima precej podjetij, s katerimi smo kontaktirali, v svojih investicijskih planih opredeljen nakup tovrstne opreme, ostajajo naše ponudbe zaradi plačilne nesposobnosti nerealizirane oziroma položene na kasnejši rok. Zmanjšanje investicijske potrošnje in s tem naše prodaje nas sili na zunanja tržišča, kjer pa se srečujemo z močno svetovno konkurenco, ki nam v veliki meri omejuje naše možnosti. Trenutne aktivnosti na tujem trgu tečejo za pridobitev posla v Alžiriji in Egiptu, kjer smo eden od ponudnikov za indukcijske peči.

Glede na velik padec proizvodnje v kovinsko-predelovalni industriji se srečujemo s težavami tudi pri plasmanu ulitkov in sklopov. Večina naših kupcev, predvsem dolgoletnih, kot so TAM, ITAS, Tovarna dušika Ruše, Metalna, Železarna Ravne je bistveno zmanjšala obseg proizvodnje, nekateri od njih so celo pred stečajem. Pri izvajanju tržnih aktivnosti za pridobitev novih kupcev in s tem novih naročil smo poleg opisanih težav omejeni tudi regionalno, saj se nam tržišče tudi zaradi političnih razmer zožuje samo na področje Slovenije in Hrvaške. Glede na dokaj neraziskano področje BiH bodo aktivnosti usmerjene še na to tržišče. Izpad prodaje na domačem trgu poskušamo nadomestiti s povečanjem izvoza, predvsem tam, kjer smo se z našimi proizvodi že uveljavili (Italija, Francija, CSR), aktivnosti pa tečejo tudi za pridobitev novih zahodnoevropskih tržišč, konkretno skandinavskega, španskega in nemškega. Kljub temu, da so ta tržišča dohodkovno manj zanimiva, kar je posledica naše

– Hud problem je tudi padanje motivacije delavcev (nizki osebni dohodki) in s tem tudi večja delovna in tehnološka nedisciplina.

– Na koncu še to: obremenitve gospodarstva so previsoke. Če govorimo o izvozu, pa: stimuliranje izvoza ne motivira dovolj. Tudi zaščitne pred tujo konkurenco ni.

O tem in o drugih področjih bi se dalo še ogromno napisati. Če smo optimisti (in to moramo biti), potem pričakujemo urejevanje osnovnih zakonitosti ekonomskega sistema, sicer bo potrebno poseči po še radikalnejših ukrepih, ki ponavadi s seboj ne prinesejo nič dobrega. Predvsem se moramo poleg svojih pravic zavedati svojih obveznosti in jih odgovorno izpolnjevati, saj je del sanacije odvisen tudi od nas samih. In mi smo jo ob aktivni vlogi države Slovenije sposobni izvesti.

V.d. direktorja
Anton Franulič, iur.

slabše opremljenosti, so stabilnejša, tako v pogledu stalnosti naročil kot v pogledu plačil. Oboje je seveda pogojeno z ustrežno kvaliteto izdelkov.

Proizvodi, na katerih gradimo našo izvozno usmerjenost, so predvsem priključna sedla, platišča in obdelani ulitki za transportno mehanizacijo.

Na plasman traktorjev in delov vplivajo poleg obstoječe kmetijske politike tudi politične razmere, zaradi katerih je precej otežen plasman na področju Srbije, ki je v preteklosti predstavljala pomembno tržišče za traktorje večjih moči. S kooperacijskim partnerjem FIATAGRI tečejo pogovori za razširitev sodelovanja na traktorje manjših moči, ki bi pomenili razširitev tržišča tudi na področje individualnih kmetovalcev oziroma večje možnosti prodaje na področju Slovenije in Hrvaške. Za protidobavo oziroma izvoz Fiatu pa poleg obstoječih izdelkov, kot so ulitki, jeklo, žarometi itd., širimo asortiment tudi na druge proizvode.

Poleg trženja s proizvodi se uveljavljamo s trženjem intelektualnih storitev, predvsem na področju konstruiranja in projektiranja.

RAZVOJNO – PROIZVODNE USMERITVE (RPP)

To področje deluje pod geslom: od posnemanja do izvirnosti.

Zaradi poenostavitve in grobe predstavitve naših ciljev po določenih fragmentih se pogojno poslužujemo procentualnega prikaza (70%–20%–10%):

1. RPP sedaj: 70 % posnemanje drugih, 20 % vmesna faza (izboljšava obstoječega in razvoj novega), 10 % absolutno novo (fantaziranje).
2. RPP prihodnost: 70 % novo (jasni cilji), 20 % absolutno novo (fantaziranje), 10 % posnemanje drugih.
3. Prestrukturiranje – miselna sprememba: 70 % prilagajanje situaciji – miselna fleksibilnost, 20 % iskanje med fleksibilnim in rutino, 10 % rutinsko delo.
4. Riziko RPP: 70 % stabilna proizvodnja, znan – spreminjajoči se kipec, znane relacije, 20 % izdelki prehodnega značaja, 10 % visok riziko, pot v neznanu.
5. Material: 70 % ulitki, 20 % jeklo, 10 % ostali materiali.
6. Vrste izdelkov: 70 % samostojni razvoj v ITRO, 20 % sodelovanje z drugimi, 10 % povzeto – kupljeno od drugih.
7. Serije: 70 % srednje serije, 20 % male serije, 10 % individualni izdelki.

TRENTNA SITUACIJA

Zaostrena tržna situacija in drastični padec industrijske proizvodnje, ki se še posebno odraža v letošnjem letu, zahteva od vseh nas maksimalno racionalizacijo in hitro prilagajanje nastalim razmeram, ker nam le-to omogoča preživetje.

Ukrepi, ki jih izvajamo, so namenjeni zmanjševanju stroškov in razvoju izdelkov, ki jih bi lahko hitro plasirali na tržišče.

Zmanjševanje stroškov z zmanjševanjem števila zaposlenih želimo izvesti čimbolj humano po kadrovskega programu, izdelanem za vse družbe Železarne Štore.

Samo v primeru dolgotrajne krize na tržišču bomo prisiljeni poseči po radikalnejših ukrepih, v soglasju s sindikatom in po obstoječi zakonodaji.

Na koncu želim poudariti, da je cilj nas vseh delo v urejenem okolju, uspešnost družbe in ustrežna motivacija zaposlenih.

Ob pričakanju stabilnih osnovnih zakonitosti ekonomskega sistema je jasno, da je doseganje ciljev **odvisno predvsem od nas samih.**

Marjan Mackošek, dipl. ing.
Slobodan Milanovič, dipl. ing.
Ervin Košir, dipl. oec.

ŠTORSKI ŽELEZAR – glasilo podjetij Slovenske železarne ŽELEZARNA ŠTORE d. o. o. – Urednica: Ana Tomažin, org. obv. – Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (St. 421–1/72 z dne 20. 2. 1974) – tisk CETIS Celje – rokopisov ne vračamo.

VZDRŽEVANJE D. O. O.

S transformacijo in reorganizacijo podjetja Železarne Štore v začetku letošnjega leta je tudi funkcija vzdrževanja dobila drugačen smisel in vlogo, kot jo je imela v preteklosti. Osnovna vzdrževalna dejavnost in tekoče vzdrževanje se je organiziralo v posameznih družbah. Obrati vzdrževanja, do letošnjega leta povezani v okvir tehničnih služb ŽS, so se odločili za ustanovitev družbe ŽS – Vzdrževanje d.o.o., ki bo poslovno povezana z ostalimi družbami v sistem Železarne Štore.

Osnovni cilj poslovanja ŽS – Vzdrževanje je in bo strokovno – tehnično spremljanje obratovanja in proizvodnje ostalih družb v sistemu ŽS. To tehnično spremljanje je predvideno s sistemom, od zagotavljanja nemotenih komunikacijskih povezav, do zagotavljanja tehničnih možnosti oskrbe družb z energijo. Vmes je cela paleta dejavnosti, ki tvorijo sistem vzdrževanja. Zastavljeni cilj bo dosežen samo, če bo ŽS – Vzdrževanje d.o.o. vključena in sodelovala z ostalimi družbami že pri izbiri opreme za proizvodnjo, izdelavo opreme ali delov opreme, izvajala celotno ali delno montažo proizvodne opreme in spremljala celoten proces proizvodnje do svetovanja po predelavi ali nabavi nove opreme. Vse te ak-

tivnosti bo izvajala družba kvalitetno, rokavno usklajeno, konkurenčno in še vedno profitno.

Na osnovi tako zastavljenega cilja se je družba ŽS – Vzdrževanje odločila za naslednje usmeritve svojega delovanja:

- tekoče spremljanje stanja vzdrževanja in razširjanje tehničnih možnosti proizvodnje v družbi – naročniku;
- izdelava rezervnih delov, elementov in elektro-strojne investicijske opreme za znanega naročnika;
- izvajanje specialnih vzdrževalnih del (elektronski regulacijski sistem, hidravlični sistem, DTN, energetski sistem, ...);
- montaža investicijske opreme;
- projektiranje, konstruiranje in strokovni nadzor nad izvajanjem vzdrževalnih del;
- oskrba naročnika z reprodukcijskim in splošnim materialom iz domačega in tujega tržišča.

Celotno dejavnost bo ŽS Vzdrževanje d.o.o. izvajala z mikroorganizacijsko predvidenimi 283 zaposlenimi sodelavci različnih poklicev in različnih strokovnih kategorij.

V.d. direktorja
Ivan Felc, dipl. el. ing.

ALI VODSTVA DRUŽB ŽS PRIZNAVAJO SINDIKAT KOT ENAKOPRAVNEGA PARTNERJA V POGAJANJIH?

S preobrazbo družbe se je spremenil tudi status delavca in pričel se je proces »postavljanja stvari« na svoje mesto. Prehod iz sistema relativno velike socialne varnosti, polne zaposlenosti in monopola nad delovnim mestom, povzroča velike probleme in konflikte med delodajalcem in delojemalcem.

Med tem, ko nam je druga kategorija znana, se bo še nekaj časa zatikalo pri prvem, saj bo proces lastninjenja še nekaj časa trajal. Pravzaprav se je zelo nejasno in »sramežljivo« že začel. Pri tem mislim na poddržavljanje železarn in predelovalcev združenih v poslovni sistem.

Ob vseh teh dogajanjih pa v sindikatu dajemo posebno mesto informiranju. V kolektivu je dosti konfliktnih situacij nastalo ravno zato, ker o dogajanjih v železarni ne dobimo točnih predvsem pa pravočasnih informacij.

Za javnost dela in podajanje aktualnosti smo na nek način v sindikatu to področje uredili preko lastnega informatorja (lani 54 številka, letos 12) in preko sindikalnih zaupnikov.

Nekaj več kot leto dni delovanja sindikata v novi vlogi je najbrž zelo kratko obdobje, pa vendar smo z svojim delom prepoznavni.

Ob vseh objektivnih težavah je ena največjih v tem, da pri zaščitni vlogi, kar je naša prvenstvena naloga ki jo uresničujemo preko izvajanja kolektivne pogodbe in ostale delovno pravne zakonodaje, da je prisoten podcenjevalni odnos nekaterih odgovornih v železarni do sindikalnih zaupnikov in njihovih vlog kot predstavnikov delavcev.

Ob prevzemu nastopanja interesov delavcev smo se zavedali, da si posebne popularnosti s tem ne bomo pridobili, prej obratno, vendar pa bi človek pričakoval več korektnosti. Zavedati se je namreč treba, da se bo o problemih delavcev in o izpolnjevanju obveznosti do njih, pač z nekom potrebno pogovarjati. Ne z močjo avtoritete, ampak z močjo argumentov. Iskreno upam, da bomo z argumenti našli pravo mero upoštevanja in da bomo iz »ne bodi ga treba« upoštevani kot partnerji.

Da se je zoprno pogovarjati o problemih v gospodarstvu in o problemih delavcev, je bilo opaziti tudi v torek 11. junija, ko je Svobodni sindikat organiziral razgovor z občinskimi in republiški poslanci iz naše sredine. Vabljeni so bili tudi direktorji podjetij. Slednjih oz. njihovih namestnikov je bila peščica. Od večine prisotnih so bili predstavniki treh sindikatov in celo eden od poslancev. Komentar najbrž ni potreben.

Današnja številka glasila je po dolgem času ponovno izšla, zato je potrebno racionalno izrabiti prostor, napisati bi veljalo še kaj, vendar menim, da je kolektiv o našem delu dobro informiran. O doseženem pa bi bilo potrebno polimizirati drugače, ne pa preko glasila. Temu pisanju sem dal polemičen ton, z namenom, da bomo korektni sogovorniki pri reševanju mnogih problemov, ki so pred nami. Na nas samih je, kako bomo znali to urediti.

Ocenjujem, da je kljub znanim gospodarskim težavam potrebno ohraniti interni časopis v katerega imamo kaj zapisati in nenazadnje je to tudi eden od segmentov »imagea« železarne.

»Svoj del prostora odstopam v korist delu odgovorov na vprašanja, ki jih je sindikat kovinske in elektroindustrije zastavil vladi«.

1. Zakon o izplačevanju osebnih dohodkov in nekaterih prejemkov delavcev v 1991. letu je bil sprejet zaradi ocen, da makro ekonomski rezultati slovenskega gospodarstva ne omogočajo svobodnega oblikovanja plač ter na podlagi podatkov, ki so kazali, da so v splošni kolektivni po-

godbi za gospodarstvo opredeljeni izhodiščni osebni dohodki za velik del slovenskega gospodarstva nedosegljivi. Intervencijski zakon ne preprečuje izvajanja določb kolektivne pogodbe v tistih podjetjih, kjer doseženi poslovni rezultati to dopuščajo. Zakon le preprečuje, da bi se pravice iz kolektivne pogodbe opredeljene v tarifnem delu uveljavile tudi v primerih, ko zanje ni materialne podlage v rezultatih.

Zajamčeni osebni dohodek se tako kot ostali osebni dohodki v podjetjih izplačujejo v rokih, ki so za izplačilo predvideni v aktih podjetja. Določba kolektivne pogodbe glede pravice do mesečnega osebnega dohodka, ki naj bi bil izplačan do 18. v mesecu, pa je tako kot vse določbe splošne kolektivne pogodbe iztožljiva.

Zajamčeni osebni dohodek se določa v skladu z zakonom o zajamčenih osebnih dohodkih, praviloma dvakrat letno, na pobudo Gospodarske zbornice Slovenije in sindikatov, pa tudi večkrat. Znesek je določen v bruto vrednosti, ki obsega poleg čistega prejemka delavca še prispevke in davke. Veljavni zajamčeni osebni dohodek je 5.500,00 din, velja pa od izplačil osebnih dohodkov za mesec april.

2. Posebna klavzula o prednosti kolektivne pogodbe pred zakonom bi pomenila razveljavitev zakona. Razlogi zakaj Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije meni, da je zakon potreben pa so pojasnjeni v 1. točki.

3. Zakon o finančnem poslovanju je zvezni zakon, katerega uporabo je v Sloveniji mogoče spreminjati le z ustavnim zakonom. Pripravlja se sprememba zakona, ki naj bi odpravila obveznost službe družbenega knjigovodstva, da predlaga stečaj za podjetje, ki je blokirano dlje od zakonsko predvidenega roka, spremembe glede prioritete izplačil pa niso predvidene. Take spremembe bi po mnenju Izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije še povečale finančno nedisciplino in še razširile krog blokiranih podjetij, ki se že brez takega ukrepanja nezadržno širi.

4. Konkretizacijo sprejetega socialnega programa predstavlja zakonodaja na različnih področjih predvsem na področju zaposlovanja in zavarovanja za primer brezposelnosti, invalidskega in pokojninskega zavarovanja in na področju zdravstva in socialnega varstva. Posamezni deli so ali bodo urejeni tudi v drugih področnih zakonih družbenih dejavnosti, predvsem izobraževanju, usposabljanju in zaposlovanju invalidov in podobno.

Obseg izvajanja nalog po posameznih področjih opredeljuje sprejeti proračun Republike Slovenije, ki prikazuje tudi posamezne namene za katere se uporabljajo predvidena sredstva. Za ilustracijo navajamo konkretizacijo pravic in programov na področju zaposlovanja:

Pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti

- denarna nadomestila (redna mesečna izplačila za povprečno 19 tisoč upravičencev mesečno),
- denarna nadomestila v enkratnem izplačilu (za ca. 8 tisoč upravičencev).

Izvajanje te naloge je bilo s 1. 5. 1991 začasno ustavljeno zaradi nizkega priliva sredstev v proračun,

- denarna pomoč (za ca. 12 tisoč upravičencev povprečno mesečno),
- redne oblike priprave na zaposlitev in dousposabljanje ter preusposabljanje brezposelnih (za ca. 6 tisoč kandidatov),
- usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb (za ca. 1100 oseb).

Pravice presežnih delavcev

- preusposobitev oziroma prekvalifikacija za druge delovne programe – za približno 15 tisoč kandidatov ob 50 % sofinanciranju,
- dokup zavarovalne dobe za približno 1000 delavcev ob 50 % sofinanciranju.

Druge programske naloge (ukrepi aktivne politike zaposlovanja)

- sofinanciranje pripravništva za približno 8 tisoč kandidatov,

(Nadaljevanje na 10. strani)

(Nadaljevanje z 9. strani)

- stimulacija za odpiranje novih produktivnih delovnih mest (ca. 3 tisoč delovnih mest),
- ohranjanje produktivnih delovnih mest na tržno uspešnih programih ob sanacijskih postopkih podjetij (za približno 7 tisoč delavcev),
- izobraževalni programi za brezposelne iskalce zaposlitve kot osnova za samozaposlovanje in povečanje konkurenčnosti na tržišču dela (za približno 1000 do 1500 kandidatov),
- pomoč pri samozaposlovanju in podjetništvu (dodatna informativna pomoč iskalcem zaposlitve in presežnim delavcem, stimulacija rasti ustanovljenih podjetij in oblik samozaposlovanja),
- javna dela (za preko 1000 udeležencev),
- podpora izobraževanju mladih s štipendiranjem oziroma dodelitvijo republiške štipendije (to je prav tako ena od aktivnih oblik pridobivanja ustreznih kadrov in dvigovanja izobrazbene ravni - trenutno v tem okviru ca. 35 tisoč štipendistov s perspektivo redukcije pri sprejemanju novih štipendistov v prihodnjem šolskem letu).

5. Kolektivna pogodba je v svojem obligacijskem delu pogodbeni akt, v katerem se stranki dogovorita tudi o medsebojnih pravicah in obveznostih glede izvajanja kolektivne pogodbe kot tudi glede pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev in organizacij oziroma delodajalcev, za katere kolektivna pogodba velja. V obligacijskem delu se torej subjekta kolektivnega dogovarjanja sama dogovorita o načinih razreševanja spornih situacij (pomirjanje, arbitraž, odstop od pogodbe), kar je v Splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo (Uradni list RS, št. 31/90) tudi bilo realizirano. V okviru zakonodaje kaže glede na dejansko stanje v praksi proučiti potrebe po sistemski ureditvi razreševanja kolektivnih sporov, kar sodi tako na področje dela in zaposlovanja (po materialni strani) kot tudi na področje pravosodja (glede organizacije, pristojnosti in dela sodišč, razzsodišč, arbitraž). Glede kršitev individualnih pravic delavcev, ki se zagotavljajo z zakonom in tudi kolektivni pogodbo (v kolikor ni v nasprotju z zakonom) pa je že v delovni zakonodaji predvideno pravno varstvo. Pravno varstvo delavcev se zagotavlja v postopkih uveljavljanja pravic delavcev znotraj organizacije oziroma pri delodajalcu, nadalje z zagotovljenim sodnim varstvom in nenazadnje s predvidenim nadzorstvom nad izvajanjem zakona, kolektivnih pogodb in splošnih aktov s strani inšpekcije dela.

6. Tajnost plač je pojem, ki ga ne vsebuje noben predpis ali zakon, razvil pa se je ob pripravi splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, ki vsebuje določbo, da so osebni dohodki po kolektivnih pogodbah javni, dejanski osebni dohodki pa so zaupni. V uvodnih določbah te kolektivne pogodbe pa je izrecno navedeno, da določbe členov, ki govorijo o plačah, ne veljajo za poslovodne delavce, iz česa izhaja, da podlage za tajnost plač le-teh v sprejeti splošni kolektivni pogodbi ni. Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije ne vidi nobenih formalnih razlogov zakaj naj bi bile plače poslovnih delavcev v družbenih podjetjih tajne, ne podpira pa javnosti plač v najširšem smislu, ki pomeni pravico do objavljanja in uporabe podatkov v javnosti, ki je to v nasprotju z zakonom o varstvu osebnih podatkov. Ali so plače poslovnih delavcev del kolektivne pogodbe ali ne, je stvar dogovora med podpisniki kolektivne pogodbe, ki so praviloma zastopniki delavcev in delodajalcev, pri nas trenutno na področju gospodarstva sindikati in gospodarska zbornica. Pregled ureditev kolektivnega dogovarjanja v razvitem svetu pa kaže, da se osebni dohodki menedžerjev praviloma ne urejajo s kolektivnimi pač pa z individualnimi pogodbami.

Predsednik sindikata družb ŽS
Tomo Majer

Neodvisnost KNSS-SKEIS Železarne Štore

Z ustanovitvijo različnih sindikatov v republiki Sloveniji, so se začeli vzpostavljati temeljni pogoji za pluralistično sindikalno delovanje. Na ta način je bilo dano sindikatom, da izkoristijo vso svojo potlačeno potencialno moč za pravično borbo, za pravice vseh zaposlenih in tudi nezaposlenih.

Res so bili v preteklosti dani »navidezni« pogoji za delovanje sindikata, ni pa bilo ugodnih oziroma plodnih tal, na katerih bi delovanje sindikatov doseglo vidne uspehe. V zadnjih petih letih smo prišli v resno gospodarsko in politično krizo, ki je posledica preteklega neučinkovitega političnega in ekonomskega sistema. Bivši sindikati smo bili samo formalni član velike družine različnih delegacij, odborov, komisij itd., ki vsi skupaj niso imeli nobene pomembne vloge in so bili organizirani samo zaradi samih sebe. Danes ta isti bivši sindikat, ki ga vodijo ljudje prejšnje vladajoče garniture, ne priznava vzrokov sedanje težke gospodarske in politične situacije in se slepi, da je bilo prej vse v redu in dobro, danes pa je vse narobe. Verjetno gre pri tem za »neznanje« oziroma politično slepoto. Iz tega razloga je nujno, da so v vodstvu vseh sindikatov realni in strokovno sposobni ljudje. Danes ni čas za optimizem, niti pesimizem; danes je čas dejanj in realizma.

Hočemo ali nočemo, moramo se sprijazniti z dejstvom, da je bil v preteklosti zaposleni delavec le orodje v rokah vladajoče garniture, da bi jo povratno ščitil. Danes ne zmoremo in ne smemo ščititi nikogar na ka-

kršnemkoli položaju, če slabo dela. Danes se moramo trdo, s strokovnim znanjem boriti za pravice delavcev in nas samih, vendar ne za pravice lenuhov, temveč tistih, ki so pripravljeni trdo delati za naš slovenski skupni jutri. Žal je potrebna velika moralna obnova naše družbe, ki je iz preteklosti, prinesla slabe vzglede, kot so: nedelavnost, neodgovornost, podkupovanje, malverzacije, šikaniranje, zasmehovanje, laži, oportunistem ipd. Pri vsem tem pa močno primanjkuje politične kulture, kulture dialoga in normalne zdrave presoje problema.

Vemo, da so stranke na volitvah dosegle razmerje 55:45 v korist vladajoče koalicije DEMOS-a. Na drugi strani pa je po statističnih podatkih slika o »pripadnosti« sindikatu bivšega režima približno 80:20 v korist t.i. »opozicijskega« sindikata. To pomeni, da je delavec še vedno strah, da bi se svobodno odločali za NOVE SINDIKATE vseh barv in pozicij. Iz tega absurdnega primera je razvidno, da se volilno telo obnaša popolnoma drugače, ko gre za sindikat.

Ali gre pri tem tudi za oportunistem oz. kameleonstvo zaposlenih, je odprto vprašanje. Kakorkoli že, to nenormalno stanje ne bo obstajalo dolgo in kmalu bo prišlo do profiliranja sindikata. Naloga sindikata ni nič drugega kot časten, pošten boj in realen boj za resnične delavske pravice v najširšem pomenu besede.

Iz prizadevanj za boljši delovni status ne smejo biti izključeni strokovnjaki in ostali uslužbenci, ki so pomemben člen vsakega podjetja. Minili so časi verbalnega poveljevanja krampa in lopate. Danes je čas znanja in pravih strokovnih in poslovnih odločitev. Zato je nujno, da delavci v proizvodnji za stroji in zaposleni v različnih strokovnih službah stopijo drug drugemu nasproti s ciljem »notranje uprave«, da bi dosegli boljše skupne delovne in poslovne uspehe, ki bodo jamstvo za boljše življenje v samostojni in neodvisni državi Sloveniji.

Dne 1. junija je bila v Ljubljani druga konferenca neodvisnosti KNSS, kjer so bili prisotni tudi predstavniki strank, predstavniki cerkve ter ministrica za delo Alenka Puhar.

V uvodnem govoru je predsednik France Tomšič poudaril, da je podjetje lahko uspešno le tedaj, ko so odnosi v njem humani, delavci pa z vodilnimi zadovoljni. Čimprej je potrebno urediti položaj podjetij, ki so v stečaju ali pred stečajem, saj delavci ponekod tudi po dva meseca ne dobijo plač. Breme nelikvidnosti gospodarstva bi morali nositi vsi, a ne samo najrevnejši sloji. Na konferenci je bil sprejet nov statut dodatne organizacijske oblike delovanja in dopolnilne volitve v republiške organe NEODVISNOSTI KNSS.

Med pomembnimi sklepi konference je bila zahteva Skupščine Slovenije po ukinitvi zakonskega določila, na osnovi katerega se je uvedel sistem izplačevanja osebnih dohodkov v zaprtih kuvertah. Ker se po regijah odpirajo pisarne s pravnimi svetovalci, je bil sprejet sklep, da se zaradi povečanja stroškov delovanja članarina v bodoče plačuje od brutto 0,6 % v razmerju 50:50.

Obveščamo vse zaposlene, da tudi v Celju v okviru regijskega odbora NEODVISNOSTI KNSS deluje pravna pisarna v Gledališki ulici št. 2 (tel. 063 21-338), vsak torek in četrtek od 15.-17. ure.

Delavci Slovenije in Železarne Štore, zavedajte se, da smo Neodvisni sindikati KNSS v podjetjih v zastavljenem položaju samo zato, ker večina direktorjev simpazitira s prenoviteljskimi sindikati. V podjetjih si moramo pogoje za delovanje izboriti, to pa bomo lahko storili samo s pomočjo vseh delavcev, ki so na volitvah dokazali, da so za demokracijo ter za demokratično izvolitev predstavnikov delavcev v upravne odbore podjetij.

Pristopnice za Neodvisnost KNSS lahko dobite pri sindikalnih zaupnikih ali pri sekretarju, g. Leopoldu Šturbeju.

Zaključna misel je v tem, da je breme krize porazdeljeno zelo neenakomerno. Nekateri panoge in dejavnosti občutijo krizne udarce precej bolj kruto kot druge. Zagotoviti je potrebno zaščito življenjske ravni v panogah, ki so najbolj prizadete.

Zavzemamo se za privatizacijo, denacionalizacijo in za neodvisnost Slovenije, pod pogojem, da 30 % družbenega kapitala dobijo delavci brezplačno ter za podpis tako sestavljenih podjetniških pogodb, ki bodo predstavljale pomemben dosežek delavskega razreda v boju za njegove pravice, pogoje dela in ekonomski položaj.

V petek, 7. junija, je bila prva seja upravnega odbora Železarne Štore, ki jo je vodil g. Andrej Cetinski, predsednik in v.d. direktor Slovenskih železarn d.o.o., Ljubljana.

Na sestanek so bili vabljeni, poleg članov upravnega odbora, v katerem je po dogovoru s predsednikom UO in vodstvom Železarne Štore predstavnik delavcev - predsednik ZSSS, vsi direktorji d.o.o. Železarne Štore, poročevalci ter predsednik Neodvisnosti KNSS Železarne Štore.

Po poslovniku o delu upravnega odbora Železarne Štore d.o.o. je pod točko 7.4 zapisano, da so zapisniki U. D. internega značaja in jih ni dovoljeno objavljati ali distibuirati, razen posameznih delov, za katere tako določi predsednik UO ali od njega pooblaščen oseba.

Predsednik in člani UO so zelo korektni, objektivni do prizadevanj slovenske vlade ter kritični do odločitev v preteklih letih.

Naše mnenje je, da je prehod iz dogovorne ekonomije v tržno gospodarstvo za Železarno Štore velika stopnja, katero bomo z veliko strpnostjo, solidarnosti celotne Slovenije in s pridobitvijo ugodnih kreditov iz tujine morda s težavo prestopili.

Izvršni odbor
Neodvisnost KNSS